

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra rekreologie a cestovního ruchu

Historie turismu vybrané destinace
(Kvilda) Bakalářská práce

Autor: Dana Lencová

Studijní obor: Management cestovního ruchu

Vedoucí práce: Mgr. Pavlína Chaloupská, PhD.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala zcela samostatně, pod vedením své vedoucí bakalářské práce Mgr. Pavlínou Chaloupskou, PhD., a že jsem uvedla veškerou použitou literaturu a prameny, ze kterých jsem informace čerpala, v seznamu citované literatury.

V Hradci Králové dne 27.4.2017

.....
Podpis

Poděkování:

Touto cestou bych ráda poděkovala Mgr. Pavlíně Chaloupské, PhD., za metodické vedení práce, cenné připomínky a odborné rady, kterými přispěla k vypracování této bakalářské práce.

Dále patří mé poděkování paní spisovatelce Mgr. Jaroslavě Vávrové za vstřícnost a pomoc při získání potřebných informací a podkladů a Městskému muzeu ve Volyni za půjčení publikace Krásy Šumavy (Lacina, 2011).

V neposlední řadě mé velké Dík patří rodině a přátelům, kteří mě v tomto období podporovali a pomáhali mi.

Anotace

Předmětem bakalářské práce „Historie turismu vybrané destinace“ je popis rozvoje cestovního ruchu v obci Kvilda a jejím okolí z dostupných zdrojů od jeho počátků až k dnešnímu vývoji.

Data byla získána z městské kroniky, dobových nebo současných publikací a sekundární literatury věnující se tomuto tématu.

Teoretická část obsahuje charakteristiku cestovního ruchu, pojmů vyskytujících se v oblasti turismu, druhů a forem cestovního ruchu a jeho ovlivňující faktory.

Praktická část se zabývá historií destinace, vymezuje území Kvildy a obsahuje informace nejen přímo o turistice a lyžařství, ale také o jejich spolcích, vývoji turistických chat a dopravy. Tyto údaje jsou seřazeny chronologicky a souvisí s vývojem turismu v destinaci.

Klíčová slova

Cestovní ruch, turistika, lyžařství, destinace, doprava

Annotation

Title: History of tourism of Kvilda

The aim of this bachelor thesis „History of tourism in destination is a description of the development of tourism in Kvilda and its surroundings from the resources available from its beginnings to today's developments.

The data were obtained from the municipal chronicles, period and contemporary guides or secondary literature on this subject.

The theoretical part contains the characteristics of tourism, concepts in tourism, types and forms of tourism and influencing factors.

The practical part deals with history of the destination, defines the region and contains information not only directly about travelling and skiing, but also their associations, the development of tourist lodge and transport. The data are closely associated with the development of tourism in chronological order.

Key words

Tourism, skiing, destination, transport

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Cíl práce a metodika zpracování	3
2.1	Cíl práce.....	3
2.2	Metodika zpracování.....	3
2.2.1	Metody	3
3	Teoretická východiska	6
3.1	Cestovní ruch a jeho formy.....	6
3.1.1	Předpoklady vzniku a rozvoje cestovního ruchu	8
3.1.2	Destinace cestovního ruchu	12
3.1.3	Vybrané služby v cestovním ruchu.....	13
3.1.4	Teoretický koncept životního cyklu destinace.....	14
3.1.5	Členění cestovního ruchu	16
3.1.5.1	Druhy cestovního ruchu.....	17
3.1.5.2	Formy cestovního ruchu	18
3.1.5.3	Vybrané formy a druhy CR spojené s destinací a přírodním prostředím	19
3.2	Kvilda jako teoretické východisko.....	20
3.2.1	Charakteristika území.....	20
3.2.2	Šumava jako destinace cestovního ruchu	22
3.2.3	Rozvoj turistiky na Šumavě	23
3.2.4	Rozvoj lyžařství na Šumavě	25
4	Hlavní část práce	28
4.1	Historie obce Kvilda	28
4.1.1	Vývoj Kvildy do I. světové války.....	28

4.1.2	Vývoj v obci po I. světové válce.....	30
4.1.3	Vývoj po II. světové válce.....	31
4.1.4	Kvilda po roce 1989.....	32
4.2	Historie turismu na Kvildě.....	32
4.2.1	Turismus Kvildy od jejích počátků do II. světové války	32
4.2.2	Turismus Kvildy po II. světové válce.....	36
4.2.2.1	Lyžařství na Kvildě	39
4.2.2.2	Vznik turistických chat v okolí Kvildy.....	40
4.2.3	Turismus po roce 1989	44
5	Shrnutí výsledků.....	45
6	Závěr.....	46
7	Seznam obrázků.....	47
8	Seznam použité literatury.....	48
9	Přílohy	54

1 Úvod

Předmětem této bakalářské práce je Historie turismu ve vybrané destinaci, konkrétně v turisticky oblíbené horské obci Kvilda, nacházející se v centrální části Národního parku Šumava v jižních Čechách, v blízkosti hranic s Německou spolkovou republikou, Bavorskem. Kvilda, které po 2. světové válce hrozil stejně jako mnoha dalším zánik, je dnes významným turistickým centrem, využívajících desítky kilometrů upravených značených cest a cyklotras, vedoucích po horských cestách a silničkách. Zimní měsíce zde představují pravý běžkařský ráj. Putování hustými lesy, romantickými údolními horských bystřin a sněhobílých plání patří k tomu nejlepšímu, co tento region nabízí. Spolu s řadou ubytovacích zařízení, poskytují rekreaci po celý rok.

Do povědomí většiny obyvatel České republiky se mohla obec dostat nejen díky své bohaté historii, ale především díky svým ojedinělostem, které dané území vystihuje. Tou první je nadmořská výška 1 065 m n. m., ve které je Kvilda umístěna. Díky ní je dnes považována za nejvýš položenou obec v České republice. Dále patří obci status nejstudenější naměřené teploty vůbec (-41,6 stupňů¹) na území České republiky, kterou zaznamenala meteorologická stanice Perla v Jezerní slati. Stanice patří dle územního plánu katastru obci Kvilda. Územní plán obce také zahrnuje pramen nejdelší řeky ČR – Vltavy. Poslední jedinečností je dosud dochovaný největší ojedinělý společenský sál se střešní kosočtvercovou dřevěnou konstrukcí s vazbou prkének bez použití nosných trámů z roku 1931.

Kvildská krajina, typická pro centrální Šumavu, je obklopena tisíce let starými rašeliništi, plochými horskými hřbety a hlubokými, těžko přístupnými lesy uprostřed plání. V katastru Kvildy se také rozkládá horské vrchoviště Šumavských plání Jezerní slat' s kulisou vrcholu Antýglu. Oblast zaujala nejednoho filmaře. Výsledkem okouzlení bylo natočení řady filmů. Mezi nejznámější patří hlavně Král Šumavy (Karel Kachyňa), Markéta Lazarová (František Vlácil), Černý vlk (Stanislav

---

¹ 30.1.1987

Černý) a série rodinných filmů od režiséra Václava Gajera s dětskou hvězdou Tomášem Holým: Na pytlácké stezce, Pod jezevčí skálou a Za trnkovým keřem.

Turismus představuje celoroční pohyb lidské populace jak za rekreací, tak i kvůli získání nových zkušeností s naplněním snů a přání v podobě navštívení nových a dosud nepoznaných míst. Cestování patří k životu jak každého jednotlivce, tak i celé společnosti. Turismus je jedním z nejvíce se rozvíjejících ekonomických odvětví a tvoří významnou složku jak světové ekonomiky, tak i hospodářství v jednotlivých zemích a krajích. V některých oblastech je hlavním složkou příjmů místních obyvatel.

2 Cíl práce a metodika zpracování

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je na základě analýzy primárních i sekundárních zdrojů dat popsat rozvoj cestovního ruchu v obci Kvilda a jejím okolí z dostupných zdrojů od jeho počátků.

2.2 Metodika zpracování

Ke zpracování této práce byly použity metody historického výzkumu. Za touto metodou se skrývá souhrn všech prostředků a pracovních postupů, které se používají k získání poznatků o minulosti. Úkolem metody je tedy dát vhodný návod k tomu, jak získat z různých pramenů historická fakta (Digili.phil.muni.cz, 2015). Pro tuto práci byly zvoleny 2 metody historického výzkumu, a to metoda přímá a metoda sondy.

2.2.1 Metody

Používání přímé metody je v historických výzkumech nejčastější metodou. Tato metoda spočívá v získávání historických faktů na základě zkoumání pramenů (např. paměti současníků, dobové publicistiky, korespondence), ve kterých jsou dané informace obsaženy (Digilib.phil.muni.cz, 2015). Využívá se zde toho, že pramen pochází z minulosti a bezprostředně o ní vypovídá. Tato metoda se používá při popisu historické skutečnosti. Druhou metodou byla metoda sondy. Podle Hrocha (1985:228) se tato metoda používá v případech, kdy je úkolem zpracovat velké množství údajů. Jedná se o vytyčení reprezentativního vzorku. Tato metoda byla použita např. u zpracování turistických chat.

Základem pro tvorbu bakalářské práce bylo zpracování veškerých nalezených a dostupných zdrojů s cílem nalézt odpovídající informace o turismu na Kvildě. Zpracovávané zdroje byly ve formě publikací, internetových stránek a historických spisů. Text byl převážně v českém jazyce s výjimkou dvou publikací v německém jazyce. Tyto zdroje byly vyhledávány v různých knihovnách, muzeích, a také v archivech okresů Prachatice a Vimperk. V praktické části posloužily i informace nalezené na webových stránkách.

Pro teoretickou část, věnované odbornému výkladu pojmů souvisejících s danou tematikou, byly převážně využity publikace dostupné v univerzitní knihovně. Ze všech použitých, v seznamu použité literatury uvedených publikací, byly tyto největším přínosem: Úvod do cestovního ruchu (Němčanský, 1999), Výkladový slovník (Zelenka a Pásková, 2012), Ekonomika turismu (Palatková a Zichová, 2014), Marketing cestovního ruchu (Jakubíková, 2009), Základy cestovního ruchu (Vystoupil a Šauer, 2006) a Šetrný cestovní ruch ve velkoplošně chráněných územích přírody Jižní Čechy a Šumava (Navrátil, 2014) z Českobudějovické vědecké knihovny.

Téměř ve všech kapitolách praktické části této práce byly použity jako zdroje webové stránky. Pro kapitolu charakteristika území, posloužily publikace Stará Šumava: Pláně a Povydrří (Reichardtovi, 2004), Šumava, Bavorský les: průvodce, historické pohlednice (Martan a Rau, 1991). Další kapitola, týkající se historie obce, obsahuje informace z publikací: Kapitoly z minulosti Kvildy (Vávrová, 2005), Vlastivědný sborník Muzea Šumavy V.: historie-místopis-literatura (Starý, 2001) a Der Goldene Steig: Ein Heimatbüchlein (Praxl, 1959). Zdrojem v této kapitole, byl také novinový článek z archivu historika, zveřejněn okresním deníkem Listy Prachaticka (Starý, 1997) a stálá expozice místního muzea, kde jsou nashromážděny nejrůznější informace a nástroje, zobrazující život a práci tehdejších obyvatel. Výstava je mimo jiné také věnovaná například s obcí úzce spjaté obchodní Zlaté stezce, rýžování zlata, sklářství, lesnictví, lidové architektuře, malbě obrázků na sklo, školství, vegetaci rašelinišť a problematice horského lesa. Zdroji pro kapitoly zaměřených na turistiku, lyžařství a jejich spolky byly publikace: Průvodce Šumavou (Bašta, 1908; 1923), O lyžování na Smrčině = Schifahren am Hochficht (Červenková a Janda, 1998), Bílé stopy na českém západě: Historie lyžování na Šumavě, Plzeňsku a Domažlicku (Špalková, 2007) a Šumava turistům a lyžařům (Dostál, 1947). Kapitola turismus před 2. světovou válkou obsahuje informace z publikace Řivnáčův průvodce po Šumavě 1883 (Borovský, 2002), Kapitoly z minulosti Kvildy (Vávrová, 2005), Průvodce Šumavou (Bašta, 1908) a Erinnerungen an Buchwald: Ein Heimatbuch der höchstgelegenen Böhmerwaldgemeinde (Fastner, 1985). Podkapitola Chata u Pramene Vltavy obsahuje informace z velkého sborníku Šumava: příroda-historie-život (kolektiv, 2003) a publikace Krásy Šumavy:

turisticko-propagační přednáška se světelnými obrazy (Lacina, 2011). Pro turismus po II. světové válce dostatečně posloužila Pamětní kniha Místního národního výboru Kvilda: 1945-1989 (Sláma a Beran, 1995), Šumava turistům a lyžařům (Dostál, 1947) a Šumava Bavorský les: průvodce, historické pohlednice (Martan a Rau, 1991). Pro podkapitolu Pešlova chata, byl použit pouze text, vystavený ve vitrině stálé expozice v kvildském muzeu (Kyznarová, 2015). Poslední kapitola využívala převážně publikace Kapitoly z minulosti Kvildy (Vávrová, 2005) a poznámek v Pamětní knize Místního národního výboru Kvilda: 1945-1989 (Sláma a Beran, 1995).

Ze strany autorky proběhly různé pokusy, jak a kde potřebné informace k tématu získat. Bádání po informacích proběhlo například v databázi univerzitní knihovny, nebo také hledání statistických dat o návštěvnosti v archivech umístěných v okolí Kvildy a na úřadě. Toto zkoumání se ale nakonec projevilo jako neúspěšné. Autorčin záměr udělat osobní rozhovor s některým z potomků původních starousedlíků, který by doplnil nezískané informace a osvěžil práci o vyprávění vlastních zážitků, se nakonec projevil jako neúspěšný.

Nejvíce užitečná byla pro autorku vedle průvodců publikace Kapitoly z minulosti Kvildy, která obsahuje všechny informace o vývoji destinace ve všech směrech a Pamětní kniha Místního národního výboru Kvilda, která tuto publikaci doplňovala o v knize neuvedené zajímavosti.

O vývoji turismu na Šumavě a její historii bylo již vydáno mnoho publikací, bohužel konkrétně o Kvildě jich již tolik není. Proto autorka pro nedostatek zdrojů v práci promítá také turismus na Šumavě a působení zdejších klubů. Do zkoumání historie turismu na Kvildě zahrnula autorka také území Bučiny, která byla a stále je její nedílnou součástí.

3 Teoretická východiska

Cílem této kapitoly je seznámit se s pojmy a teoretickými koncepty, zmíněnými v této práci.

3.1 Cestovní ruch a jeho formy

V českém jazyce se objevuje vedle slova turismus také jeho ekvivalentní označení „cestovní ruch“. Tyto dva termíny je možné považovat za synonyma, přesto se ale svým významem poměrně liší. Cestovní ruch pochází z německého „Reiseverkehr“. Turismus je vedle něj z pohledu historie starší a používá se již od 17. století (Palatková a Zichová, 2014:12). Slovo „turismus“ je pak anglického (resp. francouzského původu). V této práci bude převážně používáno označení „turismus“, s výjimkou uvedených převzatých definic.

Podle Zelenka, Pásková (2012:578) je turismus alternativním termínem pro cestovní ruch a je součástí jednoslovného i víceslovného označení řady aktivit, spojených s cestovním ruchem. Považují za vhodné tímto termínem nahradit vžité používání nepřesných termínů hlavně ve spojení s turistikou tam, kde je vhodné používat termín s širším významem, který zahrnuje mimo jiné i časově kratší způsoby realizace dané aktivity cestovního ruchu.

Všeobecně uznávanou definici stanovila Světová organizace pro cestovní ruch UNWTO (United Nations World Tourism Organization), která se na základě jednotlivých vysvětlení charakterizuje cestovní ruch podle Foret a Foretová (2001:9) jako: *„činnost osoby, cestující na přechodnou dobu (u mezinárodního cestovního ruchu maximálně na jeden rok, u domácího šest měsíců) do místa mimo své trvalé bydliště, přičemž hlavní účel cesty je jiný než vykonávat výdělečnou činnost v navštíveném místě. Může se však jednat o služební, obchodní nebo jinak pracovní motivovanou cestu, jejíž zdroj úhrady vyplývá z pracovního poměru u zaměstnavatele v místě bydliště nebo v místě sídla firmy.“* Tato definice podle Indrová et al. (2009:13) znamená, že definice Světové organizace vylučuje z cestovního ruchu cesty v rámci místa trvalého bydliště, pravidelné cesty do zahraničí, dočasnou změnu bydliště za prací a dlouhodobou migraci.

Jakubíková (2009:18-19) ve své publikaci uvádí, že o cestovním ruchu (dále také jako CR) je možné mluvit za předpokladu, že je v místě vhodně rozvíjen a udržován, dále je zdrojem příjmů pro obec a zdrojem vytváření nových pracovních příležitostí. Podle autorky Jakubíkové (2009:18-19) CR představuje rozsáhlý trh, který vyžaduje uspokojení různorodých potřeb. Tím vzbuzuje pozornost u živnostníků a podnikatelů z veřejné státní správy a vypadá jako velmi dynamicky se rozvíjející segment ekonomiky.

Királová (2003:9) toto tvrzení doplňuje, že CR je jedním z největších a nejrychleji se rozvíjejících průmyslů světa. Má vliv na zaměstnanost, tvorbu HDP, vytváření devizových rezerv státu, ochranu kulturních, uměleckých i historických památek a zvyšuje všeobecnou vzdělanostní úroveň obyvatelstva.

Dohnal (1965:15) na cestovní ruch pohlíží ze strany motivace a chápe ho jako cestu uspokojování potřeb lidí v oblasti rekreace, turistiky a kultury, pokud k němu ale dochází ve volném čase a mimo běžné životní prostředí jedince.

Galvasová et al. (2008:18) turismus definovali jako souhrn veřejných a soukromých organizací a subjektů, kteří se podílejí na vývoji, produkci, distribuci, poskytování a marketingu produktů a služeb sloužících potřebám cestujících.

Indrová et al. (2009:11) se ve své publikaci zabývala podrobněji složitostí tohoto jevu, kdy důsledkem jeho víceoborovosti a průřezovosti, vyplývá jako obtížné i jeho jednotné a přesné definování, a to jak z hlediska teorie, tak i praxe. Zaznamenala tedy celý dosavadní vývoj, kdy autoři jednotlivých definic zdůrazňují jeho různé stránky, často v závislosti na tom, z které vědní disciplíny je cestovní ruch zkoumán a definován. Autorka Indrová (Indrová et al. 2009:11) tak našla jejich společné hlavní atributy, které se v mnohých literaturách označují jako základní rysy CR. Patří mezi ně: dočasnost změna místa stálého bydliště a dočasnost pobytu mimo něj; nevýdělečný charakter cesty a pobytu (mohou být realizovány ve volném čase); realizace cest a pobytu převážně ve volném čase účastníka cestovního ruchu; vytvoření nových vztahů mezi lidmi, které cestovní ruch vyvolávají.

Podobným způsobem uvedly Palatková a Zichová (2014:11) znaky, stanovené podle Burkart a Medlik. Ti uvádí, že turismus je souhrnem různých vztahů a jevů, které vyplývají z pohybu lidí a pobytu v různých destinacích, obsahující prvek dynamický (cestu) i statický (pobyt). Tyto prvky se uskutečňují mimo obvyklé

životní či pracovní prostředí a jsou dočasného charakteru. Posledním bodem je, že cesta a pobyt nejsou spojeny s výkonem výdělečné činnosti, resp. účastník turismu není za navštívení místa finančně odměňován.

3.1.1 Předpoklady vzniku a rozvoje cestovního ruchu

V každé destinaci lze najít mnoho odvětví, které zajišťují, že se účastníkovi turismu v dané lokalitě líbí. Snaží se ho něčím zaujmout, aby návštěvou místa uspokojila jeho přání a potřeby. Existuje několik předpokladů ovlivňujících existenci a rozvoj cestovního ruchu, jejich obecné zákonitosti i uplatnění v konkrétních oblastech a střediscích, ovlivňujících rozvoj cestovního ruchu a jeho rozmístění. Cestovní ruch jako ekonomický a sociální jev který je charakteristický přemísťováním se v čase a prostoru. Z důvodu uspokojování potřeb se rozvíjel na základě těchto 5 předpokladů (Vystoupil a Šauer, 2006:49):

1. **svoboda pohybu**, jako možnost svobodně změnit místo pobytu, volně a nezávisle se pohybovat;

2. existence **volného času**, se kterým může člověk volně nakládat;

3. dostatečná míra **uspokojení základních životních potřeb**, která by umožnila uspokojovat i jiné tolik nedůležité osobní potřeby (pocit bezpečí, přestali řešit hlad, možnosti ubytování, omezení válek);

4. existence **potenciálu cestovního ruchu**, tj. atraktivní potenciál krajiny pro cestovní ruch, na základě výskytu přírodních atraktivit nebo člověkem uměle vytvořených;

5. takový stupeň **technického rozvoje**, který umožnil výstavbu potřebných zařízení pro cestovní ruch, mimo jiné také rozvoj dopravy.

Ad 1. Ve středověku existoval incentivní cestovní ruch s náboženskou tematikou – cesty na posvátná místa (Rux, 2014:21). Hlavními organizátory byli kněží. Součástí vzdělání šlechty a bohatých měšťanů byly poznávací cesty a jejich průvodci byli vzdělanci.

Vznik cestovního ruchu zásadně ovlivnil například patent císaře Josefa II. o zrušení nevolnictví v roce 1781, který se týkal především svobody pohybu (Rux,

2014:26). Zrušené nevolnictví bylo nahrazeno mírnějším poddanstvím, které spolu s robotou zaniklo v roce 1848.

V novověku (18. a 19. století) cestují šlechtici spolu s bohatými měšťany, kteří se snaží napodobovat všechny stránky šlechtického života (Rux, 2014:26). Průkopníky občanských cest byli osvícenečtí básníci a vzdělanci, například Jean-Jacques Rousseau (1712-1778) a Johann Wolfgang von Goethe (1749-1832), kteří své poznatky z cest zachycovali v uměleckých dílech. „*Méně bohatí měšťané podnikali kratší cesty za poznáním přírodních a kulturních památek. Nejčastěji cestovali průmyslníci, jejichž motivem bylo získání zkušeností a znalostí o průmyslové výrobě ve vyspělých zemích, především v Anglii*“ (Rux, 2014:26).

Ad 2. Aby mohl člověk cestovat, potřebuje mít na to vyhrazený volný čas. Pojem volný čas vznikl důsledkem oddělení pracovní doby od mimopracovní, s možností s ním svobodně naložit (Štemberk, 2013:85). Vznik fondu volného času souvisí například s průmyslovou revolucí, která proběhla v poslední třetině 18. století a pokračovala v 19. století (Rux, 2014:29). Důsledkem této revoluce, která významně ovlivnila cestovní ruch, bylo převážně stěhování obyvatelstva z venkova do měst (dochází k oddělení pracoviště od bydliště), nové sociální rozvrstvení společnosti (vedoucí postavení buržoazie, zesílení střední třídy a vznik dělnictva), rozvoj občanské společnosti, omezení vlivu šlechty a církve, rozvoj vědy a techniky, budování železnic, poštovní a telefonní sítě.

Cestovní ruch byl mnohými vnímán jako vhodná poučná a současně ozdravující forma trávení volného času (Štemberk, 2013:85). Na přelomu 19. a 20. století byla stanovena dovolená podle pracovního umístění jednotlivců. Platilo pravidlo, že vyšší úředník disponoval delší dovolenou. Podobné pravidlo platilo také v délce pracovní doby.

Vedle existence volného času, vyžadovalo cestování také dostatek finančních prostředků (Štemberk, 2013:86). Vznik těchto volných peněz v rozpočtu je také důsledkem průmyslové revoluce (Rux, 2014:31). Autor Rux dále zmiňuje, že tyto peníze mají nejprve lidé z vyšších tříd (šlechta, podnikatelé, velkostatkáři, vysocí státní úředníci), pak střední vrstva (svobodná povolání např. lékaři, právníci; úředníci) a nakonec od poloviny 20. století také kvalifikovaní dělníci.

Ad 4. O atraktivnosti určitých destinací se mohli lidé dozvědět například z tištěných průvodců. Prvním takovým tištěným knižním průvodcem byl Reichardův Průvodce Evropou vydaný v roce 1784 v Lipsku (Rux, 2014:38). Po něm následovaly další tištěné průvodce, mezi kterými vynikal Karl Baedeker, jehož tištěné průvodce měly vhodný jednotný formát a prosluly jasným textem, pečlivým zpracováním a spolehlivostí údajů (Rux, 2007:7) Průvodce uváděly vedle popisu památek a cest také informace o cenách za ubytování, vybavenost ubytovacího zařízení, dopravu, stravování a řadu dalších praktických informací a osobních zkušeností a tipů (Rux, 2014:38). Průvodci nakladatelství Baedeker vycházejí dodnes a jsou dnes jistým symbolem kvalitního tištěného průvodce (Rux, 2007:7).

Dnes o atraktivnosti jednotlivých míst a destinací informují vedle tištěných průvodců také různá média, internetové servery, uživatelé sociálních sítí nebo mobilní aplikace.

Ad 5. Počátky turismu jsou spojovány mimo jiné také například s rozvojem železniční a automobilové dopravy. Díky technickému rozvoji rostl nejen počet turistů, ale měnily se také formy cestování (Rux, 2014:32). Železnice byly budovány od druhé poloviny 19. století. Díky vlakům, které umožňovaly bezpečné cestování s nižšími náklady na přepravu, klesla časová délka cesty a stoupl počet přepravených turistů na větší vzdálenost s větším pohodlím, než nabízely třeba dostavníky (Rux, 2014:49). První železnicí v Českých zemích byla koněspřežná železnice (r. 1828-1868), která vedla z Českých Budějovic, odkud vyjížděla v 5 hodin ráno a do cíle v Linci dorazila souprava v 19 hodin večer (Rux,2014:37). První železniční trať s parním pohonem (r. 1839) pak vedla z Vídně do Brna přes Břeclav. Díky železnicím také vznikaly hotely a penziony v blízkosti nádraží a nádražní restaurace.

Roku 1908 byl slavnostně zahájen provoz na první poštovní autobusové lince v Českých zemích (Rux, 2014:50). První tratě vedly z Pardubic do Bohdanče a z Pardubic do Holic. Tyto linky přepravovali kromě zásilek také omezený počet cestujících osob. V roce 1913 již fungovalo v Českých zemích 19 státních a 7 soukromých autobusových linek. O 5 let později nastal rychlý nástup automobilismu Využití autobusů v cestovním ruchu nepřineslo příliš velký zájem,

s výjimkou Prahy, Krkonoš a Moravského krasu. Po roce 1932 se výrazně rozvíjí individuální automobilismus (Rux, 2014:50).

Jiné rozdělení předpokladů nabízí publikace od autorky Ryglová (2009), Zelenka a Pásková (2012) a autoři Holeček, Mariot a Střída (1999). Tito autoři dělí podmínky pro cestovní ruch obvykle na selektivní předpoklady, lokalizační předpoklady a realizační předpoklady.

Selektivní faktory stimulují vznik a rozvoj cestovního ruchu z pohledu poptávky (Ryglová, 2009:26). Rozlišuje na selektivní faktory objektivní (mírové podmínky života, politické faktory, ekonomické předpoklady, demografické skutečnosti, ekologické podmínky apod.) a selektivní faktory subjektivní, do kterých patří řada psychologických faktorů a dalších činitelů, ovlivněných např. kulturní úrovní obyvatel, reklamou apod. Zelenka a Pásková (2012:455) dále dělí selektivní faktory na předpoklady politické (např. politická stabilita, nestabilita, války, bezpečnostní situace), demografické (např. hustota a věková struktura obyvatelstva podle pohlaví, administrativní, urbanizační (např. velikost a hustota sídel), sociologické (např. ekonomické aktivity, sociální příslušnost, vzdělanost, atd.), personální (např. odbornost a vedení zaměstnanců daných subjektů cestovního ruchu) a ekologické (např. stav životního prostředí, jeho očekávaný vývoj, udržitelnost, atd.).

Holeček, Mariot a Střída (1999:17) o těchto předpokladech napsali, že vyjadřují způsobilost společnosti dané oblasti či země podílet se na cestovním ruchu aktivním i pasivním způsobem (přijímat účastníky CR i stávat se jimi). Předpoklady umožňují vybrat ty obyvatele nebo oblasti, kteří mají ty nejlepší předpoklady účasti na cestovním ruchu. Do objektivních faktorů zahrnují celý soubor faktorů, ovlivňující turismus v území a do subjektivních faktorů počítají ty faktory, které ovlivňují rozhodování lidí o účasti na cestovním ruchu. Často v rozhodování v tomto případě hrají významnou roli např. módnost návštěvy určitého střediska nebo oblasti a také znalost jazyků.

Lokalizační podmínky rozhodují o funkčním využití konkrétní oblasti pro cestovní ruch (Ryglová, 2009:27), a to z hlediska přírodních možností, společenských podmínek a atraktivit. Podmínkami přírodního charakteru jsou např. klimatické a hydrologické poměry, reliéf krajiny přírodní atraktivity, vodstvo, klima,

flóra nebo fauna, zatímco podmínkami společenského charakteru mohou být kulturně historické památky, kulturní zařízení nebo sportovní akce a atraktivita. Zelenka a Pásková (2012:455) tyto podmínky dělí dále na přírodní a antropogenní předpoklady cestovního ruchu. Podle Holeček, Mariot a Střída (1999:15) umožňují tyto předpoklady umístění aktivit cestovního ruchu do určité lokality nebo oblasti a jejich příznivé hodnoty určují místo, kde se může rozvíjet.

Realizační podmínky mají dominantní postavení v konečné fázi různých forem cestovního ruchu (Ryglová, 2009:28). Prostřednictvím dopravy totiž umožňují využívání materiálně-technické základny, díky které mohou účastníci cestovního ruchu realizovat služby, které cestovní ruch nabízí. Do materiálně-technické základny zahrnuje hlavně dopravní síť a systém dopravy, dostupnost území, stravovací a ubytovací služby, služby cestovních kanceláří a agentur, služby turistických informačních center, sportovně rekreačních zařízení, kulturní, zábavní a mnoho dalších doplňkových služeb. Kapacita materiálně-technické základny se dá vyjádřit mnoha ukazateli, např. počet návštěvníků, počet ubytovacích zařízení, velikost přepravních kapacit atd. Zelenka a Pásková (2012:455) tyto předpoklady dále dělí na komunikační a materiálně-technické.

Holeček, Mariot a Střída (1999:18) realizační předpoklady popisují jako faktory umožňující uskutečnit nároky účastníků procesu cestovního ruchu v oblastech s příznivými lokalizačními podmínkami. Umožňují se například dopravit do míst a využívat je k pobytu, k rekreaci a k dalším aktivitám. O přitažlivosti území na základě dopravních předpokladů rozhoduje vedle možnosti dopravního spojení také jeho hustota a kvalita dopravní sítě. U materiálně-technických předpokladů považují autoři (Holeček, Mariot a Střída (1999:18) za důležitou, vedle již zmíněného vybavení, také kapacitu těchto zařízení a značnou kvalitu poskytovaných služeb včetně technologií využívaných například v rezervaci nebo organizaci.

3.1.2 Destinace cestovního ruchu

Pojem destinace lze obecně chápat jako cíl cesty nebo místo, které účastník CR navštíví během svých cest. Cílovým místem nemusí být nutně město nebo země, ale pojem může označovat nějakou turistickou lokalitu, zajímavost, památku, region, stát, skupinu zemí nebo i kontinent.

Palatková (2006:16) uvádí, že destinace představuje svazek různých služeb koncentrovaných v určitém místě nebo oblasti, které jsou poskytovány v návaznosti na potenciál cestovního ruchu nebo oblasti. Chápe ji jako geografický prostor, který si klient vybírá jako svůj cíl cesty.

Podle Királ'ová (2003:15) je destinace přirozený celek, který vlastní z hlediska podmínek rozvoje cestovního ruchu jedinečné vlastnosti, rozdílné od ostatních destinací.

Zelenka a Pásková (2012:105) charakterizují destinaci cestovního ruchu v užším slova smyslu jako cílovou oblast v daném regionu s typickou významnou nabídkou atraktivit CR a infrastruktury CR. V širším smyslu lze destinaci chápat jako zemi, region, lidská sídla a další oblasti s typickou velkou koncentrací atraktivit, rozvinutými službami a další infrastrukturou CR, jejichž výsledkem je velká a dlouhodobá koncentrace návštěvníků. Podle autorů (Zelenka a Pásková, 2012:105) je v některých zemích území rozděleno ještě do turisticky, historicky nebo administrativně kompaktních destinací (turistických regionů, turistických marketingových regionů) s tvorbou a propagací společného turistického produktu regionu a případně i zpracováním statistik CR.

3.1.3 Vybrané služby v cestovním ruchu

Potřeby návštěvníků v cestovním ruchu jsou velmi různorodé (Orieška, 2011:18). K jejich uspokojení slouží produkt cestovního ruchu, jejímž jsou hlavní součástí právě služby, kterými se všeobecně rozumí ekonomické statky s převážně nehmotným charakterem. Autor (Orieška, 2011:18) služby rozděluje na služby cestovního ruchu a ostatní služby, kdy ostatní služby produkují podniky, jejichž produkty uspokojují potřeby návštěvníků cestovního ruchu a zejména také potřeby místních obyvatelů. Služby cestovního ruchu pak uspokojují potřeby návštěvníků cestovního ruchu a produkují je podniky cestovního ruchu. Orieška (2011:18) zahrnuje mezi základní služby cestovního ruchu například tyto služby: informační, dopravní, ubytovací, stravovací, sportovně-rekreační, kulturně společenské, lázeňské a kongresové služby, služby venkovského cestovního ruchu, průvodcovské, animační a asistenční služby atd.

Podmínkou rozvoje cestovního ruchu je poskytování **stravovacích služeb**, protože uspokojují základní potřeby výživy účastníků během přepravy i pobytu v cílovém místě a vytvářejí větší fond volného času využitelný k uspokojování potřeb návštěvníků cestovního ruchu (Orieška, 2011:12). Zahrnuje služby základního stravování, doplňkového stravování a občerstvení, jako jsou společensko-zábavné služby, spojené s hudbou, kulturním programem apod. Stravovací služby poskytují převážně pohostinská zařízení.

Ubytovací služby souvisejí s pobytovou stránkou cestovního ruchu, jejich poskytování je předpokladem rozvoje zejména pobytového cestovního ruchu (Orieška, 2011:12). Umožňují přenocování nebo přechodné ubytování v cílovém místě. Ubytovací služby poskytují různé kategorie a třídy ubytovacích zařízení, využívá se ale také například ubytování v soukromí. Součástí ubytovacích zařízení je poskytování doplňkových služeb, jako je buzení, úschovna cenných věcí v hotelovém trezoru, podávání informací a mnoho dalších.

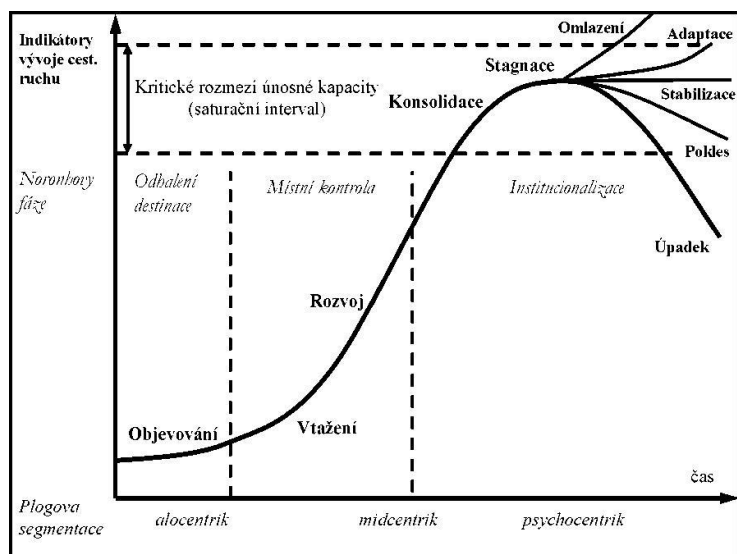
3.1.4 Teoretický koncept životního cyklu destinace

Stejně jako je to u výrobků, i u destinace se dá mapovat její „životnost“. V průběhu času se destinace mění, tento vývoj a změny v destinaci jsou zachyceny v modelu životního cyklu destinace.

Zelenka a Pásková (2012:654) přirovnávají životní cyklus destinace k ekonomickému a marketingovému modelu životního cyklu produktu. Podle autorů lze vhodnou aplikací modelu životního cyklu destinace sledovat kvalitativní a kvantitativní změny v destinaci, které způsobuje rozvoj cestovního ruchu.

Pásková (2014:87-111) zmiňuje velký počet autorů, kteří se zabývali tímto konceptem, Za nejčastěji používaný model uvádějí autoři Zelenka a Pásková, (2012:654) Butlerův model životního cyklu destinace, který představil v roce 1980 a zobrazuje vývoj destinace v šesti fázích: objevení, vtažení, rozvoj, konsolidace, stagnace a poststagnace.

Jako indikátory vývoje lze podle Páskové (2014:85) použít například: vývoj návštěvnosti, poměr počtu lůžek a místních obyvatel, příjmy cestovního ruchu, postoj obyvatel k návštěvníkům, míra využití ubytovací kapacity, míra sezónnosti, názoru obyvatel na vývoji cestovního ruchu a způsob destinačního managementu.

Obr. 1: Životní cyklus destinace, Butler 1980 (Pásková, 2014:94)

Fáze objevení

Podle Páskové (2014:96) jde o počáteční fázi, kdy do destinace přijíždí malý počet neorganizovaných individuálních návštěvníků. Tento typ návštěvníků je otevřen novým věcem, myšlenkám, destinace ho přitahuje svou jedinečností. V této objevitelské fázi je destinace téměř bez vybudované infrastruktury cestovního ruchu a kontakt s místními je dosti intenzivní, místní obyvatelé turisty přijímají s nadšením.

Fáze vtažení

Ve druhé fázi už v destinaci narůstá počet a pravidelnost návštěvníků (Pásková, 2014:97). Místní obyvatelé začínají reagovat na nároky návštěvníků a začínají podnikat v cestovním ruchu. Kontakt místních obyvatel a návštěvníků se už mění, dochází k zabezpečování infrastruktury cestovního ruchu, k postupné propagaci destinace, začíná organizovanost cestovního ruchu.

Fáze rozvoje

Ve třetí fázi dosahuje míra růstu intenzity cestovního ruchu nejvyšších hodnot (Pásková, 2014:99). V hlavní sezóně je v destinaci větší počet návštěvníků než místních obyvatel (masový cestovní ruch). Zvyšováním nároků návštěvníků klesá kontrola místních obyvatel nad rozvojem cestovního ruchu, dochází k vytváření umělých atraktivit cestovního ruchu, změně fyzického vzhledu a výrazné propagaci destinace. Postoj místních obyvatel k návštěvníkům přechází v jejich toleranci.

Fáze konsolidace

Čtvrtá fáze se vyznačuje masovostí cestovního ruchu. Počet návštěvníků nadále převyšuje v sezóně počet místních obyvatel, ale tempo růstu návštěvníků klesá (Pásková, 2014:99). Místní ekonomika a životní úroveň většiny obyvatel je závislá na cestovním ruchu. Vznikají tzv. turistická ghetta. Podle autorky se postoj místních obyvatel mění, narůstá nespokojenost až znechucení z rozvoje cestovního ruchu a snižuje se dostupnost zboží běžné denní spotřeby.

Typický návštěvník již nejeví zájem o životní styl místních obyvatel (Pásková, 2014:100). Dochází k regulaci návštěvníků, z nichž někteří přestávají destinaci vyhledávat.

Fáze stagnace

Fáze stagnace, je nejkritičtější fází z celého cyklu (Pásková, 2014:101). Počet návštěvníků v destinaci stagnuje, původní atraktivity jsou vytlačeny uměle vytvořenými atrakcemi, místní obyvatelé začínají být nepřátelští, dochází k naplnění únosné kapacity a počet návštěvníků dosáhl svého vrcholu.

Podle autorky Pásková (2014:101) zůstávají ubytovací kapacity hlavní sezóně nenaplněny a příjmy z cestovního ruchu klesají.

Fáze poststagnace

V poslední fázi může v závislosti na předchozím vývoji nastat odlišný vývoj v pěti variantách (Pásková, 2014:102): úpadek – vyčerpají se veškeré zdroje, klesá kvalita životního prostředí, místo ztrácí svou autenticitu; stabilizace – udržuje se stabilní úroveň návštěvnosti v destinaci; adaptace – destinace se přizpůsobuje únosné kapacitě území, chrání se zdroje cestovního ruchu a návštěvnost začíná růst; omlazení – je výsledkem změn destinačního managementu, které zcela změnilo image destinace, dochází ke zvýšení únosné kapacity území, probíhá inovace a začíná nový životní cyklus destinace a opětovný vzrůst návštěvnosti (Pásková, 2014:102).

3.1.5 Členění cestovního ruchu

Cestovní ruch lze členit podle nejrůznějších hledisek na základě toho, v jaké konkrétní podobě se projevuje. Nejčastěji se v odborné literatuře lze setkat s rozdělením na formy a druhy cestovního ruchu, kdy u forem převažuje motivace

návštěvníků zúčastnit se cestovního ruchu a druhy spíše zohledňují jeho průběh a způsob realizace v závislosti na geografických, ekonomických, společenských a jiných podmínkách. Následující vymezení typů cestovního ruchu je rozděleno podle autorů Vystoupil a Šauer (2006:34-41), kteří vycházeli ze členění P. Berneckera.

3.1.5.1 Druhy cestovního ruchu

Druhy cestovního ruchu jsou rozdělené také spíše na základě vnějších faktorů (Vystoupil a Šauer, 2006:37-41):

Dle původu účastníků: Rozlišuje se zde, zda se jedná o domácí CR, nebo zahraniční CR. Domácí CR je charakteristický cestováním a pobyty občanů ve vlastním státě.

Dle počtu účastníků: Na základě počtu účastníků lze toto hledisko rozdělit na 3 druhy: individuální CR – cesty jednotlivců, malých skupin nebo rodin, kolektivní CR – cestování a pobyty většího kolektivu, bývá organizován a masový CR - vystupuje jako protipól individuálního CR a může s sebou přinést negativní dopady na životní prostředí

Dle věku účastníků: Na základě věku zúčastněných osob se rozlišuje na mládežnický CR s věkovou hranicí 15-24 let a seniorský CR, kde je věk stanoven ukončením pracovní aktivity jedince.

Dle délky trvání: U tohoto druhu cestovního ruchu se počítá délka přenocování na jednom místě. Zda se jedná o krátkodobý nebo dlouhodobý pobyt stanovuje hranice 4 přenocování.

Dle převahy místa pobytu: Toto vymezení je úzce spojeno s typologií středisek CR, kdy se každé středisko vyznačuje jiným zaměřením a službami, např.: venkovský, lázeňský, přímořský, městský a horský CR.

Dle ročního období: Zde se poukazuje na skutečnost, že CR je sezónního charakteru a díky tomu, jej lze rozlišit na letní a zimní CR, CR v hlavní sezóně nebo mimo ni.

Dle způsobu ubytování: Na základě výběru z mnoha možností ubytovacích zařízení se rozlišuje na hotelový CR-ubytování v hromadném ubytovacím zařízení;

a parahotelový CR – ubytování je jiné než hotel, např.: apartmán, stan, karavan, kemp nebo chatka.

Dle vlivu na platební bilanci: Vymezení tohoto druhu je z ekonomického hlediska velmi důležité, zejména pro tvorbu statistik a přehledů dané země v souvislosti s mezinárodním cestovním ruchem. Rozlišujeme jej mezi aktivním a pasivním CR.

Dle způsobu cestování: V souvislosti s organizováním cesty nebo pobytu, rozdělujeme na organizovaný a neorganizovaný CR.

3.1.5.2 Formy cestovního ruchu

Mezi základní motivace, ze kterých se pak vymezují formy cestovního ruchu, patří motivy (Vystoupil a Šauer, 2006:34-37):

Rekreační CR: Vzájemným znakem u této formy CR je fyzická a psychická regenerace člověka formou oddychu, zábavy nebo rozptýlení. Tato forma je nejvíce rozšířenou formou cestovního ruchu a zahrnuje víkendovou alternativu příměstské rekreace nebo pobyty v lázních, ať už za účelem regenerace, poznání nebo sociálních kontaktů.

Kulturní CR: Společným znakem je zde poznávání jiných kultur, zvyků, tradic, způsobu života, náboženství apod. Rozlišujeme ho tedy na vzdělávací, alternativní a náboženský CR.

Společensky orientovaný CR: V tomto případě vede motivace návštěvníka určitým společenským setkáním, například návštěvou příbuzných či známých, nebo návštěvou kulturní památky s lidmi se společnými zájmy a zálibami, tzv. klubový CR, charakteristický bohatým programem, vysokou mírou animace a společenským životem.

Sportovní cestovní ruch: zahrnuje jak formu aktivních, tak i pasivních sportovních činností. Aktivně orientovaný CR je zaměřen na pobyty se sportovní náplní, které mají posilovat zdraví jedince a mezi pasivní formu se řadí tzv. sportovní diváctví (návštěva akce mimo bydliště účastníka).

Ekonomicky orientovaný CR: zdůrazňuje profesní aspekty motivace účastníka, např.: obchodní CR, kongresový, výstavnický a veletržní CR, nebo incentivní CR (povzbuzující, jako odměna od zaměstnavatele).

Specificky orientovaný CR: tato kategorie je vymezena na základě motivů účastníka. V tomto případě se jedná například o nákupní, vojenský nebo politický CR.

3.1.5.3 Vybrané formy a druhy CR spojené s destinací a přírodním prostředím

Ekoturismus „je forma cestovního ruchu, jejíž účastníci jsou motivováni využitím chráněných výtvorů přírody, přírodních rezervací, kulturních památek, akcí a sociálního prostředí místní komunity žijící v přírodním prostředí, národních parků, dalších přírodních atraktivit, souhrnně biosféry a antroposféry (člověkem utvářené životní prostředí) tak, aby nebyly cestovním ruchem narušovány. Pro ekoturismus jsou typické různé ekoturistické aktivity, např.: pěší turistika, fotografování, pozorování volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, cykloturistika, pozorování ptactva, atd.“ (Zelenka a Pásková, 2012:135).

Cestovní ruch v podobě **turistiky** charakterizuje častá změna prostředí, která je podmíněná aktivní účastí jedince. Turistický cestovní ruch svou náplní zahrnuje různé sportovní činnosti, které mu vtiskují specifické znaky (Němčanský, 1999:50).

S tímto druhem cestovního ruchu v mírně klimatickém pásmu souvisí letní (sportovně rekreační cyklistika) a zimní turistika (lyžařský cestovní ruch), které pro uskutečnění těchto forem závisí na klimaticky vhodných podmínkách pro jejich uskutečňování. V případě sportovně turistického cestovního ruchu představují provozování turistiky a sportu základní formy aktivní účasti jednotlivce nebo skupiny na cestovním ruchu. Mají podstatný vliv na zdravý vývoj člověka. Základní předpoklady pro rozvoj turistiky a sportu jsou vhodné přírodní podmínky a prostředí (členitost terénu, klima, vegetace, povětrnostní podmínky), fyzické schopnosti, zájem a vztah subjektu k turistice a k různým druhům sportu.

Sportovně rekreační cyklistika: cyklistika, pro kterou je typický sportovní výkon, nebo rekreační, pocitem motivovaný pohyb po silnicích, na účelových komunikacích a v terénu (Zelenka a Pásková, 2012:540).

V případě **sportovně turistického cestovního ruchu** (Němčanský, 1999:50) představují provozování turistiky a sportu základní formy aktivní účasti jednotlivce nebo skupiny na cestovním ruchu. Mají podstatný vliv na zdravý vývoj člověka. Základní předpoklady pro rozvoj turistiky a sportu jsou vhodné přírodní podmínky

a prostředí (členitost terénu, klima, vegetace, povětrnostní podmínky), fyzické schopnosti, zájem a vztah subjektu k turistice a k různým druhům sportu.

Lyžařský cestovní ruch: (Zelenka a Pásková, 2012:321) je forma cestovního ruchu, jejíž účastníci jsou motivováni prožitkem z aktivního pohybu na lyžích, snowboardech, případně u handicapovaných na monoski.

Lovecký cestovní ruch: představuje zajímavou formu cestovního ruchu (Němčanský, 1999:51), která je postavena vyloženě na individuálním přístupu k účastníkům cestovního ruchu a která vyžaduje i velmi složitou a kvalitní přípravu. U lovců jde vlastně o pobyt 1-2 osob se specializovaným průvodcem (obvykle pracovníkem honitby s odbornými znalostmi cizího jazyka), který se o hosta stará na odlehlé lovecké chatě (zámku) od zajištění vody, otopu, zásob, vaření, chození na čekanou až po preparaci trofeje.

Venkovský cestovní ruch: je druhem CR (Zelenka a Pásková, 2012:632), ve kterém převahuje kontakt s přírodou spojený s vícedenním pobytem a s rekreačními aktivitami mimo urbanizované celky, s ubytováním v soukromí nebo v menších hromadných ubytovacích zařízeních. Aspekty, na kterých je přitažlivost venkovského způsobu života: rozsáhlá, tichá, klidná krajina, čistý vzduch, pracovní aktivity, zvyky a folklór, rozmanité stromy, zvířata atd. Venkovský CR může mít jiné další formy, např.: agroturismus, ekoagroturismus, ekoturismus, dobrodružný CR apod.

3.2 Kvilda jako teoretické východisko

3.2.1 Charakteristika území

Obec leží na území bývalého okresu města Prachatice, podél hraniční oblasti ve vzdálenosti 14 kilometrů jihozápadním směrem od historického města Vimperk a 14 kilometrů jižně od Kašperských Hor. V místech, kde se dnes obec rozléhá, se v minulosti rozkládal hustý a těžce prostupný hraniční les, který původně tvořil přirozenou zemskou hranici mezi českým státem a Bavorskem. Po jeho vymýcení zde vznikla obec (Reichardtovi, 2004:7), ke které se časem připojily osady zakládané už od 18. století, například Hamerské Domky (1786), Hraběcí Huť (1802), Vilémov (1843) a Lesní Domky (1876).

Do katastrálního území obce patří (dnes již zaniklá) obec Bučina i nedaleké výše již zmíněné osady Františkov, Vydří Most, Hraběcí Hut' a Lesní Domky. Její výměra byla vyměřena na 4 518 ha. Na východě sousedí s katastrem obce Kvilda katastry obcí Nové Hutě a Borová Lada, na severozápadě sousedí s obcí Horská Kvilda, na západě s katastrem obce Modrava a na jihu sousedí s územím Národního parku Bavorský les. V jejím katastru bylo vyhlášeno celkem 6 maloplošných a chráněných území: Jezerní slat', Kvilda-Pod políčky, Pramen Vltavy, Olšinka, Tetřevská slat' a Vltavské stráně.

Destinace je spravovaná obecním úřadem. V místě se nachází pošta, Vzdělávací centrum, Informační středisko obce zaměřené na horský les a také Informační středisko Správy Národního parku Šumava, obchod s potravinami, skromná pekárna s pivovarem známá v široko dalekém okolí, obchůdek se suvenýry, drogerie a domácí potřeby, dobře vybavená prodejna Sport, půjčovna lyží a dalšího sportovního vybavení a půjčovna kol nabízející příslušný servis. V blízkosti obce je také nově zřízené Návštěvnické centrum věnované jelenovitým.

Kvildsko je součástí „Šumavských plání“, kde se průměrná nadmořská výška této rozsáhlé náhorní planiny pohybuje od 1 000 do 1100 metrů a představuje tak největší souvislou plochu ve střední Evropě v této výškové kategorii (Martan a Rau, 1991:61). Podle odborníků je právě velká plošná rozloha příčinou průměrné roční teploty, dosahující pouhých -4°C . Jednotvárný geologický podklad a drsné klima zapříčinily vznik poměrně chudé vegetace (Máša, 1948:275). Velkou část území pokrývaly před kolonizací člověka horské acidofilní (kyselé) bučiny, ve vyšších polohách pak klimatické smrčiny. Na Šumavských pláních jsou typická rostlinná společenství závislá na vysoké hladině spodní vody, která je její přírodní zásobárnou. Převládá zde jihozápadní a západní proudění vzduchu (sumavanet.cz, 2015). Časté a příjemné jsou podzimní a zimní inverze, kdy se Kvilda koupe ve slunci a ve vnitrozemí je mlha, která by se dala krájet.

V poslední třetině 20. století se Kvilda stala centrem horské rekreace (Pešta, 2004:325). Obec byla už dříve vybrána a označena jako příklad charakteristické šumavské horské vesnice památkové zóny. Naneštěstí byla ale z velké části poškozena modernizacemi a novostavbami ubytovacího směru, a proto zcela logicky ztratila památkový charakter. Výběr se tak zúžil na nejlépe dochované okrajové části

obce, a to konkrétně na části Vilémov a Hamerské domky, které si dodnes uchovaly téměř nenarušený malebný ráz.

Kvilda je také obec tranzitního rázu, projíždí tudy návštěvníci, kteří míří na Modravu, Luzný, Březník nebo k Pramenům Vltavy.

3.2.2 Šumava jako destinace cestovního ruchu

Šumava je horským územím, které spolu s Českým lesem tvoří jihozápadní pohraničí České republiky. Podle autora Těšitel a kol. (2013:261) si toto území díky své geografické poloze zachovalo svůj přírodní ráz téměř do konce první poloviny 20. století. *„Lidé a jejich aktivity zde byli přítomni po staletí, což vedlo k vytvoření tradice dlouhodobé harmonie přírodních procesů a forem jejich využívání člověkem. Dramatickou pro toto území byla etnická změna v roce 1946. Přítomnost Železné opony a výcvikových vojenských prostorů lze považovat za další pro toto území charakteristické jevy. Pozice na hranici oddělující Východ a Západ, vzdálenost od politických a ekonomických center a převážně rurální (venkovský) charakter krajiny byly rozhodujícími faktory, které socioekonomicky marginalizovali dané území“* (Těšitel a kol., 2013:261). Díky tomuto vývoji zůstala na Šumavě zachovalá a kvalitní příroda, což vedlo k vyhlášení velkoplošných chráněných území: dne 27. 12. 1963 vznikla chráněná krajinná oblast Šumava a v roce 1991 národní park Šumava. Součástí této oblasti jsou také přírodní rezervace a přírodní památky zajišťující dlouhodobé pozorování a ochranu vzácných rostlin a živočichů (Těšitel a kol., 2013:261). Ojedinelost území byla oceněna i mezinárodně a podstatná část Šumavy získala v roce 1990 status biosférické rezervace UNESCO.

Národní park Šumava je největším národním parkem v České republice, je unikátní hlavně svými rašeliništi, jezery a souvislým zalesněním. Spolu s Bavorským lesem tvoří jeden z nejrozsáhlejších lesních komplexů ve střední Evropě, občas nazývaným také Zelené srdce Evropy (aktuálně.cz, 2011). Na celkové ploše 920 km² zde leží dva národní parky: na německé straně od r. 1970 NP Bavorský les a na české straně NP Šumava s rozlohou 680 km², největší a nejstarší Národní park v České republice.

Celé území Národního parku Šumava je rozděleno do tří zón (npsumava.cz, 2008): I. zóna – přísná, přírodní – 13% celkové plochy NP, je území s nejvyšší

ochranou, které zahrnuje nejcennější a nejstabilnější části území s přirozenými ekosystémy, jako jsou pralesovité zbytky lesů, mokřady a vrchovištní rašeliny. Oblast je ponechána jejímu přirozenému vývoji bez zásahů člověka. V těchto vzácných lokalitách se lze pohybovat pouze po vyznačených stezkách.

II. zóna – řízená přírodní – 83% celkové plochy NP – zahrnuje zbývající převážnou část pozměněných lesních a ostatních ekosystémů. Území člověkem převážně pozměněné, lesní a zemědělské ekosystémy, kde se správa parku snaží o udržení přírodní rovnováhy a postupné přibližování stávajících ekosystémů k původním přírodním společenstvům.

III. zóna – okrajová – zbylá 4% z celkové plochy parku. Tyto oblasti jsou určeny k trvalému bydlení, zemědělství, službám, turistice a rekreaci, pokud to není v rozporu s posláním NP.

Na území Kvildska vznikly rozsáhlé plochy podmáčených smrčín a rašelinišť, jejichž komplex tvoří nejcennější část území a je proto zahrnut do souvislé I. zóny Národního parku Šumava (Máša, 1948:275). Území je ale z velké části nepřístupné pro veřejnost. Důvodem je značná citlivost společenstev k rušivým lidským zásahům, a proto je pochopitelná snaha parku vytvořit jádrové území bez jakéhokoliv ovlivnění lidskou činností.

3.2.3 Rozvoj turistiky na Šumavě

Podle slov autora (Bašta, 1923:5) slavila česká turistika právě na Šumavě své “první vystoupení” a také s ní výrazně rostla a mohutněla. Její význam v dějinách české turistiky je zjevný díky velkému počtu cestopisných knih, které byly vydávány již v sedmdesátých letech. *„Mnohé z nich zůstaly jen dobře míněnými pokusy, ale všechny vykonaly kus záslužné práce ku probuzení zájmu o Šumavu.“*

„Česká turistika má svůj vlastní ráz. Není sportem bohatých a bezstarostných. Výlučně poměry české vtiskly i jí výlučný osobitý charakter. Český turista nejde jen na honbu za krásnými partiemi krajinnými, nehledá jenom široké obzory s vrcholů hor, on jde poznávat i zdejší poměry, zdejší lid“ (Bašta, 1923:5). Autor Bašta dále popisuje, jak tento turista vnímá historickou půdu, vyhledává české menšiny v horském ústraní, uvědomuje si jejich těžké postavení a poznává tak vlastní život českých menšin na vlastní oči.

Na rozdíl od příslušníků jiné národnosti, český turista svou národnost hrdě uplatňuje. „*Jsa nezávislým na svém okolí, přiznává se všude ku svému češství. Jest si vědom toho, že kraje Šumavské nejsou německými, ale národnostně smíšenými a žádá všude na drahách, u pošt, v celnících by jednáno s ním bylo v jazyku českém*“ (Bašta, 1923:5). Autor považuje českého turistu za průkopníka české národní myšlenky, a to i v otázce hospodářské. Všimá si hospodářských i sociálních poměrů kraje kterým prochází a uvědomuje si, že jen závislost na hospodářství je příčinou národnostního útlaku některých menšin.

Martan a Rau (1991:11) ve svém průvodci charakterizují stručně historii turistiky, jejíž počátky datují již od 2. poloviny 18. století, kdy byly podle údajů pořádány výpravy k Černému a Čertovu jezeru za doprovodu zkušeného průvodce, který musel své skupině klestit cestu mačetou.

Šumava vždy byla a stále je pro turisty značně přitažlivá, a to jak svými nekonečnými lesy, krásnými horami, čistými bystřinami a řekami, tak i jedinečnou čistotou ovzduší. Prvním výsledkem českého obrození v oblasti tělesné výchovy (kct.cz, 2016) bylo založení tělovýchovné organizace Sokol v roce 1862. Tento krok byl odpovědí na různé německé “turnerovské” spolky, které pěstovaly tělesná cvičení s hlavním smyslem branným, což znamenalo přípravu občana na ozbrojený boj. Sokol byl výrazem českého odporu na tyto snahy. Také on pěstoval tělocvik a úmysl posílit tělesnou i duševní stránku svých členů.

Podle Štumbauer (2016) se datují počátky organizované turistiky od 60. let 19. století, kdy byla hlavní náplní činnosti nově založených tělovýchovných spolků Turnverein a Sokol. K jejímu rozvoji dále přispívala i Národní jednota pošumavská, založená roku 1884 k podpoře českých pozic na západě Čech jako protiváha nacionálního Německého šumavského svazu (Deutscher Böhmerwaldbund). Tento celozemský nejpočetnější a nejvýznamnější německý spolek pečoval o rozvoj národně společenského, hospodářského a kulturního života německy mluvících obyvatel šumavského regionu a svým zakládáním studentských ubytoven a podporováním drobných živností a služeb, přispěl k rozvoji turistiky v zaostalých pošumavských oblastech. Podle autora (Štumbauer, 2016) hrály velký význam v rozvoji turistiky také menší místní zkrášlovací spolky, např. Spolek jihočeských turistů, založený v roce 1891, který byl od roku 1907 odborem Klubu českých

turistů. Po roce 1912 začal spolek se systematickým značením turistických tras v nejoblíbenějších místech regionu a od roku 1918 byly zakládány turistické chaty a rozhledny, např. Chata u Pramenů Vltavy, Prášilech, Lenoře, rozhledna na Javorníku. Štumbauer (2016) dále uvádí, že Pramen Vltavy patřil od 20. století k nejnavštěvovanějším místům Šumavy. Činnost těchto turistů se více rozvinula po I. světové válce. Klub československých turistů založil Jihočeskou župu a začal pronikat na jižní Šumavu. Stejně jako německý spolek, se i tento věnoval kromě značení a údržbě jednotlivých tras, také ochraně památek, budování turistických ubytoven a tábořišť.

V období II. světové války, a i po jejím skončení, došlo k celkovému útlumu turistické činnosti (Štumbauer, 2016). Turistika byla začleněna do sjednoceného Sokola a dobrovolných sportovních organizací. Činnost organizovaných turistů se soustředila na výkonnostní turistiku, na získávání různých odznaků a na orientační závody. Po vzniku Československého svazu tělesné výchovy v roce 1957 (Štumbauer, 2016) se zvýšil počet turistických oddílů, které se kromě značkování i budování turistických základen, věnovaly pořádání srazů a organizování masových akcí. Po roce 1989 došlo k obnovení činnosti Klubu českých turistů. Velký rozvoj zde tentokrát zaznamenala také cykloturistika.

3.2.4 Rozvoj lyžařství na Šumavě

Během počátků klubů a spolků se výlety turistů omezovaly jen na pěší pohyb, často kombinovaný s železniční dopravou. Poměrně brzy ale tyto aktivity rozšířily i o zimní přesun na lyžích (kct.cz, 2016). K rozvoji lyžařství byly vyhledávány oblasti s nejvhodnějšími přírodními podmínkami a v místech, které by byly relativně dostupné z větších měst.

Lyžování se stalo jedním z tradičních odvětví zimních sportů. Jeho počátky na území Čech spadají do konce 19. století. Tím, kdo první přivezl na české území lyže a nesl pak za to veškerou zásluhu, byl Josef Rössler Ořovský, zakladatel prvního "Českého SKI-klubu pražského", který se s nimi už v roce 1887 proháněl po Václavském náměstí v Praze (kct.cz, 2016). Na území jižních Čech se první lyže objevily v podobě známé i dnes už v roce 1905. Jinými prostředky, které do tohoto okamžiku umožňovaly pohyb v zasněženém terénu, byly na Šumavě tzv.: krokve,

kerie nebo lyhy, podobné sněžnicím (kct.cz, 2016). Teprve díky tisku a zprávám o využití lyží se začínalo přecházet na lyže a započala tak také výuka jízdy na nich. Netrvalo dlouho a na tento nový fenomén zareagovali pozitivně místní zruční truhláři, a spolu s kováři i koláři je začali vyrábět. Ke sportovní činnosti využívalo lyže ve volném čase pouze městské obyvatelstvo; mladí měšťané, kteří se tomuto sportu věnovali v rámci víkendových výprav do horských příhraničních oblastí (Červenková a Janda, 1998:12). Sdružovali se tak v rámci kroužků a klubů zájemců. V každodenním životě sloužili lesníkům, kteří si jimi ulehčovali práci v zasněženém terénu, a vedle dětí, kteří je v zimních měsících používali při svých cestách do škol, také celníci, poštovní doručovatelé, armáda a pohraniční stráž (Červenková a Janda, 1998:12).

V Časopisu turistů popisovali ostřílení lyžaři J. V. Rott a Bohouš Brauner Šumavu jako nedostupnou a přistupovali k ní s respektem (Špalková, 2007:26). Jako bezpečnější oblast ve svém článku zvolili Krkonoše. Výpravu napříč Šumavou, zde uskutečnili v roce 1909, kdy za 3 dny došli ze Želnavy do Prášil. Šumava pro ně byla místem, kde je vše „*vysoce zasněženo, bez zřejmých cest. V zimě masa močálů, lesů, sem tam i pralesů, místa daleko vzdálená všeho ruchu, jen tu a tam několik osamělých chýší s pohostinstvím poskrovným, obývanými hajnými či dřevaři. ... V Krkonoších jde to ještě podle horaly vytyčených zimních stezek, avšak ve středu Šumavy jsme za nepříznivého počasí takřka bezmocní. Nic nepomůže kompas, nic nejpřesnější mapa, tu je vodítkem pouze síla ducha a instinkt.*“ (Špalková, 2007:26).

Stav lyžařů ve střední a jižní Šumavě zůstal stejný zhruba do třicátých let. Důvodem bylo podle Špalková (2007:26) nedostatečné vlakové spojení a značná odlehlost dráhy. Jako příklad uvádí Bučinu, kterou prezentuje časopis Zimní sport v prosincovém čísle 1932 jako kraj na Šumavě, „*kam přišlo žalostně málo lyžařů*“. Tento časopis ji nabízí čtenářům jako dobré východisko pro výstup na Luzný, i přes Březník na Roklan, dál ji označuje jako vhodnou pro kratší túry na Prameny Vltavy do Kvildy nebo bavorské osady Finsterau. Za “Mekku” lyžařů a tradiční východisko lyžařských i turistických tras označila autorka (Špalková, 2007:26) Železnou Rudu.

V rámci rozvíjejícího se lyžařství vznikalo na tomto území velké množství spolků. Nejvýznamnější roli v rozvoji hrály 3 spolky: plzeňský Ski klub (1907) pro západní část, českobudějovický Ski klub (1912) pro jižní část a německý Ski klub

Budweis (Štumbauer, 2016). Tyto organizace se významnou měrou zasloužily o rozvoj a propagaci lyžování a staly se také nejatraktivnějšími kluby s početnou členskou základnou. Podnikaly různé výlety na Šumavu, pro členy klubu i širokou veřejnost pořádaly přednášky o zimní turistice, technice jízdy na lyžích, krásách zimní přírody apod. (Špalková, 2007:7) Vedle těchto klubů se stejné činnosti na tomto území věnovalo dalších 7 korporací.

Do lyžování také zasáhl první německý výlučně tělocvikářský spolek Deutscher Turnverein, který prošel po I. světové válce modernizací a rozšířil svůj rozsah činností o sportovní hry, atletiku, lyžování a další sporty. Činnost tohoto spolku byla ukončena roku 1945 (Štumbauer, 2016).

Ani Klub českých turistů (po roce 1918, Klub československých turistů) nezůstal pozadu a rozšířil svou lyžařskou turistiku také na Šumavu. Zásadnější důraz tomuto sportu začali jeho členové klást až ve 20. letech 20. století (Špalková, 2007:18). Klub organizoval kromě vlastních závodů hlavně turistické lyžování v horských oblastech Šumavy a pravidelně informoval ve svém časopise o lyžařských trénincích, závodech a organizovaných výletech, které byly vždy vedeny zkušeným horským průvodcem (kct.cz, 2016). Klub se také mimo jiné zasadil o zlevnění jízdného o zimních víkendech u železnic.

V roce 1912 vznikl samostatný lyžařský odbor KČSL ve Strakonících, kterému první lyžařské pokusy předcházely již v rámci spolku Sokol (Sosna, 2014). Po I. světové válce začal klub s organizovaným lyžováním a po spojení s KČST založily kluby lyžařský odbor.

Na počátku zimy fungoval na Strakonicku čilý lyžařský ruch (Sosna, 2014). Nejvíce zájezdů se sice pořádalo na Kubovu Huť, ale cílem byly i jiné oblasti na Šumavě, např.: Kvilda, Březník, Bučina, Roklan, Prameny Vltavy a další. Zimní turisté v těchto místech využívali chaty s možností jak spánku, tak i stravy. Před začátkem II. světové války (Sosna, 2014) byl lyžařský odbor KČST ve Strakonících největším lyžařským oddílem v jižních Čechách. Měl tehdy 250 členů a 45 dorostenců. Závodníci tohoto klubu slavili úspěch a umísťovali se na předních místech v kraji. Jejich činnost ale nebyla nikým dotována, proto si na ní vydělávali sami (Sosna, 2014). Pořádali například lyžařské čaje nebo promítání filmů s lyžařskou tematikou apod.

Po osvobození v roce 1945 byla obnovena činnost lyžařského odboru v plném rozsahu a do roku 1948 byl lyžařský ruch zcela obnoven (Sosna, 2014). Klub už nepořádal závody samostatně, ale ve spolupráci se Sokolem.

4 Hlavní část práce

4.1 Historie obce Kvilda

4.1.1 Vývoj Kvildy do I. světové války

V archivu historika (Starý, 1997:11) se píše o nejstarším písemném dokladu o názvu obce, který se dochoval z roku 1345, ve kterém se poprvé uvádí ves pod německým názvem „Gefilde“. Tento název se používal jako typické označení pro místa, kde byly louky nebo pláně bez lesů.

Podle Vávrová (2005:15) přivedlo do těchto míst první osídlenec rýžování zlata v Jezerním (Kvildském) a Hamerském potoce. Dalším důvodem pak bylo pravděpodobně vybudování Horní Zlaté stezky, kterou nechal v roce 1356 vytyčit český král Karel IV. Cesta vedla z Kašperských Hor do Pasova právě přes území dnešních Kvild. Podle autorky (Vávrová, 2005:15) sloužila cesta po staletí soumarům, kteří po ní směrem z Pasova do Čech převáželi především sůl, které měly Českým země nedostatek. Spolu se solí k nám bylo dováženo víno, koření, drahé látky, bavorské plátno, jižní plody apod. Opačným směrem pak převážně obilí, slad, chmel, pivo, sádlo, ryby, med, vlna a kůže. Nešlo však jen o zboží, ale také o myšlenky a kulturu v podobě kolonistů, kteří tak začali tento zdánlivě nehostinný kraj osidlovat. Dodnes může každý narazit v okolí jak na pozůstatky rýžování zlata (tzv. sejpy), tak i na zbytky obchodní cesty (Vávrová, 2005:15).

Historik Starý (2001:45) dále píše, že význam tohoto území vzrostl ve 14. století, kdy Karel IV. v roce 1366 udělil obyvatelům Kašperských Hor právo povinného skladu kupeckého zboží, které bude dopravováno po nové cestě z Pasova do Čech přes Kvildu. Všichni ti, kteří jeli touto cestou, byli povinni přenocovat i s vozem na Kašperských Horách. V případě, že by se někteří odvážili toto nařízení nedodržet, hrozilo jim zaplacení vysoké pokuty ve výši 100 hřiven lotů zlata. Tato nově zřízená spojnice přispěla k rozšíření obchodu se sousedním Bavorskem (Starý,

2001:45). Její význam ale poklesl během vlády Václava IV., za kterého vznikla nestabilita poměrů v Čechách v 15. století a vytvořily se tak předpoklady k vypuknutí husitské revoluce, která přerušila pravidelnou výměnu zboží právě po této stezce. Teprve ukončení válek přineslo návrat k životu v míru a k obnově pravidelného užívání této starší obchodní cesty. V 16. století dosáhla obec opět svého významu (Starý, 2001:45).

V roce 1559 se na mapě z Pasova do Čech poprvé objevuje místní název v české i německé podobě – “Kvilda“ a “der Gefilde“ (Praxl, 1959:8).

Spisovatel Václav Starý (1997:11) ve svém článku zmiňuje rok 1655, kdy je obec uváděna také pod názvem „Kvilda pod Černými horami“ a byla tak součástí feudálního panství (Velký) Zdíkov. V té době zde žilo 6 usedlíků: Jiří Aumerle, Štefl Šustr, Martin Fux, Mertl, Jakl Šustr a Marx Plechl. Podle dnes neobvyklých jmen lze předpokládat, že již tehdy se jednalo o obyvatele německého původu (Starý, 1997:11). Tito obyvatelé se živilo jako soumaři a hospodáři a chovali tehdy celkem 10 koní, 38 krav a 39 jalovic. Právě z tohoto údaje je také zřejmý celkový dobytkářský charakter obce. Na počátku 18. století došlo k zániku obchodu se solí s Bavorskem a provoz na Horní Zlaté stezce pomalu utichal, což vedlo k poklesu významu obce (Starý, 1997:11). Pro starou cestu pak našli obyvatelé využití v podobě pašování soli.

Dalšího rozkvětu se obec dočkala v druhé polovině 18. století, kdy v okolí obce došlo k založení 3 sklářských hutí – Tobiášova huť, Hraběcí huť a Biertopfhütte – huť „U pivního hrnce“ v dnešním Františkově (Starý, 1997:11). Hutě vznikaly u přírodních zdrojů surovin a po jejich vyčerpání změnily polohu. Kromě výroby různých druhů skla a sklářských výrobků, se zde rozšířilo i malování na sklo, inspirované střediskem v bavorské sklárně Raimunsreut z Mauthu. Odtud se tato malba rozšířila i na Kvildu, kde je doložena koncem 18. století (Starý, 1997:11). Vedle sklářství se zde rozvíjela i jiná řemesla. Příkladem by mohla být pila na zpracování rezonančního dřeva, založená v roce 1820 Petrem Strunzem, která se svou výrobou proslavila i ve světě. Ukončení malby obrazů na skle způsobil požár domu č. 14 v roce 1881, kde se výroba prováděla. Dům vyhořel s veškerým příslušenstvím i majetkem (Starý, 1997:11). V roce 1886 ho koupil Gabriel Schuster a zřídil v něm hostinec.

Podle kroniky (Sláma a Beran, 1995:5) byla součástí domu č. 73 první vesnická zvonice. Hlasy zvonů dovezených z Pasova udávaly obchodníkům směr cesty v hustých mlhách a lesích. Pražská arcibiskupská konsistoř vyhověla kvildským věřícím a na základě jejich žádosti poskytla svolení zdíkovskému panství ke zřízení hřbitova a dřevěného barokního kostelíku (r. 1765), prvního v těchto šumavských místech (Vávrová, 2005:47). Věž ale byla přistavena až r. 1794.

V noci ze 7. července na 8. července roku 1889 vypukl podle kroniky (Sláma a Beran, 1995:6) v domě č. 27 obchodníka Bernarda Rotha požár, který zachvátil spolu s dřevěným kostelem i nově postavenou školu a dalších 18 domů. Obec ale zahájila v roce 1892 stavbu nového kostela, který stál na místě původního vyhořelého dřevěného kostela. Tento farní kostel sv. Štěpána s věží krytý na čelní straně šindelem, vysvěcený v roce 1894 (Sláma a Beran, 1995:6, tvoří dominantu obce dodnes.

Vávrová (2005:75) ve své knize Kapitoly z minulosti Kvildy zmiňuje také vichřice v letech 1868, 1870 a 1872, které byly katastrofálního rázu a významně zasáhly do hospodářského života ve vesnici a okolí. Důsledkem byly rozsáhlé polomy, které nemohly být včas vytaženy a byly napadeny kůrovcem. Následovala kůrovcová kalamita (Vávrová, 2005:75). Tato tzv. „broučková doba“ přinesla obyvatelům mnoho pracovních příležitostí a znamenala pro ně období všeobecného rozvoje a hojnosti.

4.1.2 Vývoj v obci po I. světové válce

Další nepříjemností, která zasáhla do hospodářského vývoje obce, byla vedle I. světové války, ze které se nevrátilo 34 kvildských mužů, také hospodářská krize ve 30. letech (Vávrová, 2005:76). I přes tyto nezdary, patřila obec před II. světovou válkou k nejvýznamnějším obcím centrální Šumavy, která mohla svým sociálním složením obyvatelstva a hospodářským charakterem vystupovat spíše jako město než obec. V provozu bylo několik velkých podniků, které vedle své řemeslné práce a služeb nabízely i velké množství živnostníků, ve vsi bylo centrum rozsáhlé farnosti a dvě školy: česká i německá (Vávrová, 2005:76). Již v té době byla obec turisticky vyhledávaným místem a vedl se zde rušný spolkový i společenský život.

Za I. světové války byla vyhnána většina českého obyvatelstva z pohraničí a v obci a okolní krajině žilo převážně jen německé obyvatelstvo. V roce 1921 (Schuster, 1990:19) proběhlo první sčítání lidu v ČSR na celém obecním území, s výsledkem 122 domů, ve kterých žilo 1146 osob, z toho 11 Čechů (Kvilda 923, Vydří Most 132 a Františkov 91). Za druhého sčítání lidu 1. prosince 1930 bydlelo ve 150 domech 1128 (-18) osob, z toho bylo 34 Čechů. 18 osob představovalo vycestování vzhledem k uzavření františkovské továrny. Obec před okupací měla kolem 1200 obyvatel, z toho pouze 64 Čechů (Sláma a Beran, 1995:9). K obci patřila osada Vydří Most a Františkov. Části obce měly různá pojmenování. Část za mostem směrem k Horské Kvildě se nazývala Víška, směrem k Pramenům Vltavy pak Hraběcí Hut'. Lesní domky byla část obce směrem k Bučině a Vilémov při staré cestě do Františkova a Hamry. V obci byl v létě čilý turistický ruch, kde turisté byli převážně Češi. Proto vedle řemesla kvetl také obchod. V obci byly 4 ubytovací hostince, ve Vydřím mostě 1, ve Františkově 1-2 pekaři, 4 řezníci, 2 holiči, 2 obchody, 1 obchodní dům, prodejna obuvi a mnoho jiných (Sláma a Beran, 1995:9). I přesto v místě převládalo zemědělství, práce na 3 pilách a celoroční práce v lese. Pro vlastní potřebu byly pěstovány brambory, oves, ječmen a jaré žito. Drobným příjmem v létě byly za lesní plodiny, usušenou lesní trávu ostřici a houby.

4.1.3 Vývoj po II. světové válce

Od doby velké hospodářské krize význam Kvildy pozvolna upadal. S okupací Pohraničí přišla „doba temna“, kdy byly drancovány lesy, dobytek, nespravovány cesty a domy, ze kterých jejich obyvatelé nezachránili ani to nejdůležitější (Sláma a Beran, 1995:10). Úpadek vyvrcholil tragickými událostmi II. světové války, během které padlo 63 občanů Kvildy a dalších 24 bylo pohřešováno. Po jejím skončení následoval v květnu 1946 odsun původního německého obyvatelstva, a právě tímto vystěhováním se vytratil z obce dosud po staletí pro Kvildu typický způsob života a Kvilda tak ztratila svůj neopakovatelný ráz a atmosféru (Pešta, 2004:327).

Poválečný vývoj (Vávrová, 2005:76) byl negativně ovlivněn i díky zřízení pohraničního pásma v 50. letech 20. století, které přineslo trvalý pokles obyvatel a usedlostí v této významné pohraniční obci. Později byla ale Kvilda vyjmuta

z pásma, a právě díky tomu ji nepostihl stejný osud jako jí blízkou vesnici Knížecí Pláně, která byla v době totality srovnána se zemí.

Kolem 20. května 1945 se do obce vrátilo české obyvatelstvo, ale ne všechno.

4.1.4 Kvilda po roce 1989

Zatímco před II. světovou válkou byla obec významným hospodářským a kulturním centrem, dnes je důležitým střediskem turistů a přátel Šumavy. Celé katastrální území leží v Národním parku Šumava (Vávrová, 2005:28).

Ke dni 31. 3. 1999 žije v obci 169 trvale přihlášených osob, z toho 17 dětí do 15let. Je zde 21 trvale obydlených domů, 33 domů chalupářů a 6 budov s celkovým počtem 49 bytů (Vávrová, 2005:29).

Ke dni 1. 1. 2005 žilo ve Kvildě 176 trvale nahlášených osob, z toho 27 dětí do 15 let. Je zde 23 rodinných trvale osídlených domů, 66 chalupářských domů a 6 budov s celkovým počtem 49 bytů (Vávrová, 2005:29)

4.2 Historie turismu na Kvildě

4.2.1 Turismus Kvildy od jejích počátků do II. světové války

Krásná příroda Šumavy poskytovala ideální možnosti pro všechny formy jak letní, tak i zimní turistiky, která přilákala každý rok do Kvild a okolí velké množství turistů. Právě díky stále se rozrůstajícímu turistickému ruchu, vznikaly v obcích nové hostince a hotely. O možnostech a kvalitách těchto ubytování informovali turisty četní průvodci.

Znaky minimálního turismu si lze dohledat už v turistickém průvodci z roku 1883. Řivnáčův průvodce po Šumavě (Borovský, 2002:101) tehdy uvedl, že v osmdesátých letech 19. století byly na Kvildě dostupné 2 hostince: „Beim Strobel“ a „Beim Praschl“. Na území Bučiny pak potvrdil 2 slušné hostince, tentokrát s doplňující poznámkou, že v každém bylo možné přespání pro 4 cestující, díky 4 postelím. Těmito hostinci byly: „Plechiger“ a „Wiener Nani“. Vávrová (2005:121) ještě doplnila: „*První z nich je později uváděn jako hostinec „U Tyroláka“ se 6 pokoji (č. 5), provozovaný Johannem Selbitschou. Druhý, poměrně brzy zbouraný, jako hostinec Kufner (č. 8) se 4 pokoji. Později k nim přibyl hostinec Plechinger (č. 31). Franz*

Fastner vybudoval v letech 1923/33 moderní a pěkný hotel Alpská vyhlídka (č. 47) se 17 pokoji a 51 lůžky. Hotelu nechyběla velká vyhlídková terasa. ... „V třicátých letech došlo k rozvoji zimních sportů, a to znamenalo další příliv turistů. U Pekaře (Franz Plechinger – č. 17) byla zřízena mládežnická ubytovna. V Chaloupkách pak (č. 11) hostinec Josefa Nadera s kuželníkem. “

O pár let později Bašta (1908:186) ve svém průvodci Kvildu popisuje jako horskou vesnici, umístěnou na svahu hory Zdibu (německy Diebstein), kterou trvale obývalo celkem 20 Čechů a 1392 Němců. V místě byl telegraf, čtyřtřídky, fara, lékař, raiffeisenka, revírní správa, finanční stráž a 4 hostince. Spojení obyvatel se světem železniční dopravou umožňovala stanice ve městě Vimperk, vzdálená zhruba 4 hodiny chůze. Jiné spojení, dvakrát denně poštovním vozem, umožňovala stanice Česká Lipka (Freiung), vzdálená pěší chůzí 2 ¼ hodiny. V obci a okolí byl velmi rozšířen dřevařský průmysl, který dosahoval ročního obratu až 80 000 K.

Dále autor (Bašta, 1908:186) uvádí „Gabrielův hostinec“ s verandou, stojící naproti kostelu a doporučoval jej díky možnosti dostat zde lepší pivo a stravu. K přenocování nabízeli 5 pokojů, celkem o 20 lůžkách. Jako další možnost k ubytování autor Bašta (1908:186) zmiňuje studentskou noclehárnu a německonacionální společnost. Poslední alternativou byl „Stroblův hostinec“, majitele K. Schustera s nabídkou 3 pokojů a celkovým počtem 10 postelí.

Autor Bašta (1908:185) zde neopomenul ani na Bučinu (1162 m), německy Buchwald. Tato dříve nejvyšší položená šumavská vesnice, se nacházela na jižním svahu hory Davle (Tafelberg), na trase jedné z větví Zlaté stezky z Bavor do Kvildy a Kašperských Hor (Od Stožecké skály k pramenům Vltavy, 1991:7). Osada vznikla kolem r. 1770 a od r. 1865 byla spojena silnicí s Vimperkem.

Nastálo na Bučině pobývalo ve 39 domech 392 Němců a 4 Češi. Bašta (1908:185) uvádí, že obec sloužila zejména jako ubytování letních hostů. Nejbližší příslušný poštovní a telegrafní byl pro obyvatele na Kvildě, odkud denně přicházel poštovní doručovatel. K železničním stanicím v České Lipce u Vimperka, vzdálené 18 km od vesnice, nebo Freyung v Bavořech bylo možné denně využít svozu kočárem. V obci Raiffeisenka, oblastní pobočka Německého šumavského spolku, expozitura celního úřadu a finanční stráž. Jako nejbližší venkovní koupaliště autor Bašta (1908:185) uvádí „Schwarzbachklause“ v bavorských státních lesích. Dále

vyzdvihuje mimořádně krásný výhled, kdy bylo možné v krásných dnech vidět Alpy pouhým okem a v celém svém oblouku, výhledy na vysoké polohy od Modravy k Luznému od Poštovní hory /1307 m/ a Hochbretterbergu /1293 m/. V obci provozovali majitelé 2 hostince s možností ubytování (Bašta, 1908:185): „Hostinec Františka Zanella“ se 6 pokoji, kde bylo možné dostat lacinou stravu a nocleh za 25–50 krejcarů a „Hostinec Jana Haranta“ se 2 pokoji. Za nocleh zde ubytovaný mohl nechat 60 h až 1.20 K.

Německý cestovatel Herbert Fastner (1985:35-37), který ještě před I. světovou válkou Bučinou osobně procházel, a díky němuž se obec proslavila nejen po celých Čechách, označil Prameny Vltavy za místo turisticky přitažlivé a popisuje jej takto: *„Základ je na vlastnictví Thunů. Pramínek vody, který je označován jako potůček, teče nejdříve k severu, rychle nabývá na velikosti a poté protéká hlubokým údolím u Hrabčíc Huti /1077 m/, Kvildou /1058 m/, aby se tam otočil k jihovýchodu, a pospíchá pod jménem Černý potok mezi strmými, skalnatými svahy šumivě k Borovým Ladům /886 m/, kde se po několika kilometrech dostane do širokého údolí, cestou se mu dostává mnoha malých přítoků, tak to je „Mala Vltava“, která pramení v močálech pod Bučinou. Od Borových Lad je zvána Teplou“* (Fastner, 1985:36).

Kvůli nedostatku ubytovacích kapacit, nabízeli obyvatelé značný počet noclehů v soukromí. Nocleh zde stál 1 krejcar a pro usedlíky to byl vedlejší příjem, který byl jistě vítaným přínosem v každé domácnosti.

Vávrová (2005:38) uvádí, že v období před 1 světovou válkou byla oblast Kvildy turisty využívána pouze minimálně. K významným a pravidelným hostům patřil například kníže Schwarzenberg, Hrabě Nostic a několik továrníků z českého vnitrozemí, jejichž cílem ovšem nebyla turistika, ale lov jelenů a tetřevů. Na základě této informace by se zde dalo hovořit o počátcích loveckého cestovního ruchu a díky skupině továrníků a majetných občanů i o větších ziscích, které obci přinášeli.

Teprve koncem 20. let 20. století začali do těchto míst jezdit ve větším počtu také letní hosté z Prahy, Plzně a Vídně (Vávrová, 2005:38). Na tuto změnu podle autorky Vávrové pozitivně reagovali provozní místních hostinců i majitelé některých usedlostí modernizováním stávajících a zařizováním nových pokojů a začali pak poskytovat návštěvníkům vedle noclehů také domácí stravu.

Značnou překážkou v plném provozu byla pravděpodobně absence vodovodu v obci (Nedvěd, 2014). Už před I. světovou válkou žádal o jeho výstavbu místní lékař Dr. Justic. Tuto nádrž doporučoval vybudovat nad obcí, ve směru na Filipovu Huť. Voda by se do ní čerpala z níže položených částí obce s dobrou vodou bohatých částí obce. Jeho cílem tak bylo získat pro Kvildu dostatečný objem vody o potřebném tlaku. Místní obyvatelé se ale proti jeho záměru postavili, protože pro svou potřebu měli vody dostatek (Nedvěd, 2014). Hlavně se obávali, že z obecního vodovodu za ni budou povinni odvádět poplatky. Dalším rozvojem turistiky z toho vznikl o dvacet let později problém. S nedostatkem vody nemohli provozovatelé zajistit plnohodnotnou vybavenost cizineckých pokojů tekoucí vodou a tehdy už moderním sociálním zařízením. Ke štěstí provozovatelů (Nedvěd, 2014) tyto nedostatky nevyvolávaly nijak větší kritiku ze stran hostů. Počet turistů se rok od roku navyšoval. Návštěvníci těchto končin byli spokojeni jak s krásnou a pro návštěvníky z města nevídaně romantickou krajinou, tak také velmi chutnou a levnou stravou, čistotou a velmi přátelským přijetím od místních lidí.

Autor průvodce a pedagog Ladislav Švejcar (1923:59) vyobrazil cestu od Pramene Vltavy na Kvildu jako stinnou stezku, která po 1,7 km překročí Vltavu a vede po upravené lesní silničce krásným smíšeným lesem, přerušovaným krásnými paloučky. Obec pak autor Švejcar (1923:59) popsal takto: „*Krásně položená a čistá obec se 1300 ob., s lékařem a pěkně vedeným obchodem Pollakovým, kde možno dostati i jednodušší drogy a součástky oděvu (boty) (česká obsluha). V obci bývala domácí výroba svatých obrazů s roztomilými anachronismy., dejme tomu sv. Jiří v uniformě oficíra. V místě celní úřad, reifseisenka a velmi čilý obchod dřevní. Poštovní spojení s Lipkou (Freyung).*“ Mimo jiné zde zmiňuje také hostince: Schuster 8 pokojů, 20 lůžek se studentskou noclehárnou 15 lůžek, Moldauursprung 5 pokojů, 11 lůžek; Myslivna 1 pokoj 5 lůžek; Strobl 5 pokojů, 18 lůžek, Hotel Post, 2 pokoje, 6 lůžek (Švejcar, 1923:60).

Autorky Vávrová (2005:125) uvedla, že v období 1938–1945 bylo 6 hostinců, z nichž 3 poskytovaly ubytování. Těmi hostinci byli právě hostinec „U Gabriela“ majitele Gabriela Schustera (čp. 14), s tanečními sály „Hostinec Strobl“ vlastníka Johanna Schustera (čp. 26) a provozovna „U pošty“ majitele Prokopa Schustera (čp. 30). Další hostince s prostorem k tanci: „U pramenů Vltavy“ vlastníka Julia Praschla

(čp. 21) a „U Šumavy“ majitele Ferdinanda Mandla (Vydří Most, čp. 51) a poslední hostinec bez tanečního sálu „U pivního hrnce“ vlastníka Josefa Jasného (Františkov, čp. 81).

Vedle ubytovacích a stravovacích možností, hraje také kvalitní infrastruktura významnou roli. Zavedení pravidelného autobusového spojení a pevných asfaltových silnic zvýšilo atraktivnost těchto míst, zejména po stránce snadnějšího přístupu a dopravy.

Vávrová ve své knize (2005:95) uvedla, že pro dopravu byly ze začátku využívány staré ale zachovalé úseky Zlaté stezky a pro místní dopravu sloužily jen primitivní vozové cesty a pěšiny pro chodce. Cesty spojující Kvildu s ostatními vesnicemi byly před polovinou 19. století ve velmi špatném stavu.

První okresní silnice z Vimperka do Velkého Zdíkova (1840–1843) vedla přes Pláně do Kvildy (Vávrová, 2005:95). V následujících letech (1842) byla vylepšena dosavadní cesta Kvilda – Františkov a cesta z Františkova do Zlaté Studny (1852–1859), která byla vedena přes tehdejší Pláně a Nové Hutě. Autorka Vávrová zmiňuje další výstavby komunikací, které pokračovaly zbudováním cesty přes Filipovu Huť do Modravy (1870) a silnicí z Kvildy přes Horskou Kvildu. Podle kroniky města (Sláma a Beran, 1995:8) byla nová silnice do Františkova postavena z Kvildy podél Vltavy roku 1934 a nahradila se tím stará cesta, která vedla přes Vilémov lesem. Vávrová (2005:95) na závěr poznamenala, že všechny silnice v oblasti horní Šumavy nebyly pokryté asfaltem, proto se rychle ničily a byla nutná jejich pravidelná údržba.

Autorka Vávrová neopomenula ani to, že s výstavbou silnic a rostoucí silniční dopravou souvisela i stavba a údržba mostů. Původní dřevěný most vedoucí přes Jezerní potok ve Vesničce (Dörfl) byl v roce 1924 stržen a nahrazen novým kamenným mostem, který zde dodnes stojí. Druhým mostem byl tzv. Strunzův most přes Jezerní potok, na opačné straně obce v Hamerských Domcích (Vávrová, 2005:95).

4.2.2 Turismus Kvildy po II. světové válce

První otevřený hostinec po II. světové válce byl podle slov kronikářů (Sláma a Beran, 1995:14) otevřen jako národní správa Strobl.

Turismus stejného roku pak autoři Sláma a Beran (1995:15) popsali takto: *„S postupujícím osídlováním obce a s konsolidací poměrů, vrací se do srdce Šumavy její milovníci – první turisté. Jediný hostinec nestačí, otevřen je 2. hostinec naproti kostelu a turistická noclehárna v poschodí obecního domu. I to ještě nestačí a mnoho turistů nachází ubytování v soukromí. Byly obnoveny turistické značky na Březník, Luzný, Roklan, Pramen Vltavy.“*

Dostál (1947:6) ve svém turistickém průvodci píše, že díky neproniknutelným hradbám v době okupace, bylo území zcela opuštěné. Osvobozením tyto hradby opadly a po přesunu obyvatel nastaly v kraji dalekosáhlé změny. Celý kraj se rázem počestil a ubytovací podniky přešly do majetku Čechů. Ti, kteří sem přišli a ujali se těchto živností, měli za úkol přivést oblast alespoň na takovou úroveň, jako byla před válkou, nebo tuto úroveň ještě zvýšit. *„Ochota, úslužnost, dobrá vůle za daných poměrů vyhovět – to dovede a musí umět každý, kdo sem přišel, aby tu živnostensky zakotvil. Čistý pokojík s čistým lůžkem, třeba prostý, chutná, čistě upravená strava, v domácí úpravě tím vítanější, za ceny, které vylučují kořistění – to jsou základní požadavky prosperity kraje“* (Dostál, 1947:6).

Otevřením pohraničního pásma, zrušením vojenského újezdu a dostupností Bavorského lesa se turistické možnosti na Šumavě zdvojnásobují. Turistika zde opět ožívá díky nezměrnému úsilí několika dobrovolných značkářů Klubu českých turistů, kteří protkávají (většinou již obnovené) turistické cesty oblasti křížem krážem (Martan a Rau, 1991:12). Autoři popisují značení těchto tras takto: *„pásové značky, některé místní vycházkové okruhy a naučné stezky jsou značeny příčně rozdělenými, zpravidla zelenými čtverci.“* Dostál (1947:6) rozšiřuje kompetence Klubu českých turistů ještě o starání se o noclehárny, uvádění všech jejich chat do dobrého stavu a následně jejich svěřování do dobrých a pečlivých rukou nových nájemců. Jedinou překážku v návštěvě pohraničních oblastí vidí autor Dostál (1947:6) v dražší dopravě, kde podle něj měly získat turistika i lyžařství takové výhody na dráze, jaké měly před válkou a zlevnění jízdného by si tak dráhy vynahradili tím, že by se více jezdilo.

Na území Kvildy popisuje Dostál (1947:6) 3 ubytovací možnosti. Prvním je ubytovací hostinec majitelky M. Loucké. Tato ubytovna nabízela 8 pokojů, z toho 1 jednolůžkový, 3 třílůžkové a 4 vícelůžkové pokoje, restauraci II. cenové kategorie

a možnost denní pence, jídlo 4krát denně. Druhým je ubytovací hostinec V. Nuska, kde je k dispozici 7 pokojů, z toho 1 dvoulůžkový a 6 vícelůžkových, restaurace II. cenové skupiny a pence. Třetím je turistická noclehárna Klubu českých turistů, opět pod vedením M. Loucké se 40 lůžky a společnou noclehárnou (Dostál, 1947:6). Na Kvildě také bylo k dispozici 10 letních bytů v soukromí (Máša, 1948:280) a volné domky bez nábytku.

Na Bučině se turistům k výběru ubytování nabízeli 2 možnosti, kam přijížděli i hosté z Prahy. Tou první byl penzion „Na alpské vyhlídce“, který měl v pronájmu J. Kyznar. Manželé Kyznarovi ještě provozovali nově zřízený horský hotel Pešlovu chatu s kapacitou 25 komfortně zařízených pokojů, ústředním topením, teplou i studenou tekoucí vodou, koupelnou, společenskou místností, garážemi a vyhlídkovou terasou. Dále v restauraci III. cenové skupiny nabízeli prvotřídní nápoje a vína, denní pence 4x denně včetně ubytování od 85 Kč. Suroviny do domácí kuchyně si dodávali sami díky svému hospodářství (Máša, 1948:280). V okolí rozsáhlé státní lesy pouhých 200 kroků od obce hojné trsy borůvek, malin, brusinek, hub a rybízu.

Díky rozvoji motorismu v roce 1959 (Sláma a Beran, 1995:37) oživila spolu se zasněnou Šumavou také Kvilda, která se stala tímto pokrokem snáze dostupnou. Tímto pokrokem vzrostla mnohonásobně návštěvnost Kvildy a za několik let nabyla takového měřítko, že stávající a stravovací kapacity se staly nedostačujícími (Sláma a Beran, 1995:55-56). Jelikož přicházely ze stran turistů stížnosti, rozhodl se MNV v novém volebním období zaměřit na postupné odstraňování těchto nedostatků a zlepšení kulturních a sociálních potřeb obyvatelstva. Autoři Sláma a Beran (1995:56) dále zmiňují stížnosti turistů zaměřené na malou možnost ubytování a výtky ohledně občerstvení. Místní hostinec byl totiž i přes letní měsíce otevřen, včetně neděle, jen od 10 do 14 hodin a od 17 do 23 hodin. Mnoho turistů zde proto nenalezlo žádné občerstvení (Sláma a Beran, 1995:56).

Ke zlepšení stravování i kulturního posezení pro občany i návštěvníky obce došlo výstavou nové restaurace v roce 1985 (Sláma a Beran, 1995:62). Okolo restaurace byly provedeny zemní práce během akce „Z“, kdy bylo vybudováno parkoviště.

Obec vedla rušný spolkový a společenský život. Nechyběly ani hasičské sbory, tělovýchovné jednotky a kapely (sumavanet.cz, 2015).

Zanedlouho se objevili první zimní hosté, lyžaři a sánkaři. Naprostou většinou z těchto hostů byli Češi. Podle kroniky (Sláma a Beran, 1995:18) bylo po II. světové válce „autobusové spojení obce s Vimperkem obnoveno přes Nové Hutě až v roce 1946. V zimě za velkého sněhu, bylo spojení přerušeno, a tak lidé neměli i 14 dní chléb. Cesty byly prohazovány ručně, koňskými pluhy, což vyžadovalo velkého úsilí a času.“ Dále zde Sláma a Beran (1995:25) poznamenali, že děti dosídlenců navštěvovali střední školu ve Vimperku, a právě kvůli nim bylo v roce 1956 zavedené pravidelné autobusové spojení 3x denně.

Se stavbou asfaltové silnice z Borové Lady do Kvildy, započala v roce 1956 a dokončenou v létě 1957 (Sláma a Beran, 1995:27), byla v létě roku 1959 prodloužena bezprašná silnice na úseku Kvilda – Modrava (Sláma a Beran, 1995:36).

4.2.2.1 Lyžařství na Kvildě

Také na rozvoji sportu v obci Kvilda mělo lyžování svůj zvláštní význam.

Rok od roku byla zimní turistika a běžecké sporty na Kvildě rozšířenější. Od sedmdesátých let zde začala spolupráce s lyžařským oddílem Motor České Budějovice (Sláma a Beran, 1995:59). „Po získání objektu na Kvildě byly vytvořeny podmínky pro běžecké lyžování a vznikly ubytovací kapacity pro zajištění tréninkové a závodní činnosti běžců. Plánovaný sjezdový svah s vlekem v obci Kvilda se nepodařilo prosadit“ (ski-motor.cz, 1015). Sláma a Beran (1995:59) v kronice poznamenali, že na památku Pepíka Havla, který byl členem lyžařského oddílu Hraničář a tragicky zahynul, byl organizován běžecký závod mládeže “Memoriál Josefa Havla“. Od roku 1977 ve spolupráci s TJ Motor MNV, KSČ a složek NF byla organizována štafeta k výročí Velké říjnové revoluce.

Dostál (1947:7) se vyjádřil také k lyžařství na Šumavě a dodal, že je toto pohoří svým povrchem přímo předurčeno k tomu, aby bylo rájem pro lyžaře a zimní sporty. Rozsáhlé lesy a v nich dobře značené cesty, poměrně vysoko položená krajina, rozmanitá na terén, vesničky svými chalupami rozprostřené široko daleko a hojný, dlouho trvající sníh. To jsou vzácné dary Šumavy. Pro lyžaře jsou vhodné téměř všechny turisticky vyznačené trasy. Turisty hledaným střediskem je Bučina, kde je

nejbližší železniční stanice Lipka. Doporučuje trasy z Bučiny k prameni Vltavy, odtud na Březník, dále z Bučiny na Knížecí Pláně a do Kunžvartu. Zároveň přidává upozornění pro lyžování a běžkování v odlehlých oblastech, kde nelze potkat jiného člověka a sportovec se tak musí spoléhat sám na sebe. Dostál dodává, že by každý měl mít dobrou výzbroj a zásoby nutné na přežití, vypracovaný plán s dobrou mapou, podle které je schopný se orientovat. Mohlo by se stát, že dotyčný pojedje v některých oblastech i celé hodiny a nepotká lidského příbytku. I stopa zde bývala vzácná. Odměnou je více krásy a blíž k srdci přírody.

Na závěr Dostál dodává, že celá Šumava dá lyžařům vše, co si žádají.

„Pro rozvoj sportu v obci a rozvoj turistického ruchu byl v roce 1970 dán do provozu lyžařský vlek a dobudováno volejbalové hřiště ve středu obce. V dalších letech byly pak komunikace potaženy asfaltem. V roce 1978 byla rozšířena parkoviště ve středu obce a vybudována další dvě v okrajové části na příjezdové silnici ze Zdíkova a Vimperka.“ Takto krátce se k těmto změnám vyjádřil kronikář Ladislav Beran (Sláma a Beran, 1995:55).

4.2.2.2 Vznik turistických chat v okolí Kvildy

4.2.2.2.1 Chata U pramene Vltavy

Podle (kolektiv, 2003:728) patřil již od počátku 20. století pramen Vltavy k nejnavštěvovanějším místům Šumavy. Protože malý dřevěný přístřešek pomalu přestával stačit náporu turistů, projevil o „boudu u Pramenů Vltavy“, patřící i s okolními pozemky pod správu velkostatku Zdíkov (Lacina, 2011:128), jako první zájem volyňský Klub československých turistů. Na místě tohoto přístřešku byla za pomoci a ochoty okolních velkostatkářů koncem října 1922 postavena chata.

Lacina (2011:128) uvádí, že 30. prosince 1922 byla za účasti obou stran – KČT v Praze a Akciové společnosti pro užitkování lesů a dříví v Praze, sepsána smlouva, podle níž zůstal vlastníkem chaty velkostatek Zdíkov. Ten ji ale zdarma a bez náhrady propůjčil Klubu československých turistů i s přilehlým pozemkem o výměře 1000 m², který mohl klub neomezeně využívat a třeba i postavit zde další užitkové stavby.

Velkolepé slavnostní otevření chaty se konalo ve dnech 28., 29., 30. června a 1. července 1923 (Lacina 2011:129) za účasti nejméně 200 Čechů z blízkého okolí a ze všech stran. Dle slov jednatele chaty Jaroslav Victorína se „*od tohoto času chata používala turisty stále a stále a hlavní saisona turistická dokázala svou ohromnou návštěvou turistů, že česká chata u pramene Vltavy vykonala a bude nadále konati účel, jemuž určena byla.*“

Na kamenné podezdívce stála dvoupatrová dřevěná nástavba (kolektiv, 2003:728). Kromě občerstvení nabízela 9 pokojů k ubytování. Po první zimě (Lacina, 2011:130), za správcování truhláře ze Zadova pana Františka Pešla, se objevily hned první nedostatky, které bylo nutné opravit. Jednalo se o nahrazení jednoduché krytiny dvojitou šindelovou, postavení dřevěné přístavby sloužící jako spíž, nového přístavku na dřevo, zbudování nové, kryté verandy před vchodem sloužící jako chráněné schodiště k noclehárnám v prvním a druhém poschodí a zároveň veranda chránila vstup před deštěm a sněhem. Chata měla 2 společné noclehárny s kapacitou 45 (také uváděno 53) lůžek (Lacina, 2011:131). Potřebné úpravy provedl také pan Pešl po roce 1934, kdy byla chata v dezolátním stavu a sloužila už jen pro občerstvení a nejnnutnější přenocování.

Po podepsání nové nájemní smlouvy měl KČT různé plány, jak chatu rozšířit a vylepšit. Stávající správce vybudoval dřevěné příčky, díky kterým byla rozdělena společná noclehárna, a vzniklo zde několik malých pokojů (Lacina, 2011:132). Jiné úpravy nakonec nebyly zrealizovány.

V průběhu války chata sloužila jako pracovní tábor pro válečné zajatce, kteří pomáhali například při práci v lesích, na pilách, při sklizni sena, obilí, brambor a kácení na těžko dostupných místech v okolí obce. Během jejich pobytu (Lacina, 2011:133) došlo k vybudování 2 plotů kolem chaty: jeden prkenný a druhý latkový. V prostoru mezi těmito dvěma ploty pobíhali cvičení psi.

Podle autora knihy Lacina (2011:134) uvažoval KČT o vybudování nové chaty, protože ta dosavadní nevyhovovala ani po stránce hygienické, tak ani po stránce jejího technického stavu. Tyto plány ale zanikly spolu s nastupujícími komunisty. Na závěr autor Lacina dodává: „*Zde definitivně končí turistické snahy v této části Šumavy a na více než 40 let i Klub českých turistů.*“

Po zřízení zahraničního pásma zůstala opuštěná a v roce 1953 byla definitivně zbourána. Dodnes jsou ale na některých místech patrné zbytky základů chaty (kolektiv, 2003:728).

Obr. 2: Chata u Pramenů Vltavy, rok 1935 (Reichardtovi, 2005-2011)

Četnost penzionů a hostinců svědčí o velké oblibě těchto míst, kdy zatím dobře se rozvíjející turismus, dostal díky politické situaci na území Čech na pár let odmlku.

4.2.2.2 Pešlova chata

„Hotel Peschl“ patřil v té době k nejmladším hotelům, postaveným na území katastru Kvildy (Kyznarová, 2015). Původně ji nechal postavit František Pešl, nájemce chaty Klubu českých turistů U Prameně Vltavy už od jejího vzniku, od roku 1923. Chatu dostavoval sice už v roce 1938, ale k oficiálnímu otevření došlo až v roce 1947. K oddálení tohoto otevření došlo díky událostem, které v českých zemích nastaly. Dne 28. září 1938 překročila německá armáda hranice na Bučině kvůli zabránění Sudet. Rodina majitele chaty byla nucena se z Bučiny odstěhovat, proto chatu uzavřeli a předali klíče tehdejšímu starostovi. Po celou válku byla chata

uzavřena. Její uzavření přerušila americká armáda, která ji na rok obsadila v květnu roku 1945.

Po odchodu Američanů už zde nikdo nebydlel, na Bučině byla jen finanční stráž a pekař. Ani původní majitelé chaty se do Bučiny již nevrátili. Zůstali na Zadově, kde měli své hospodářství i penzion. Do Bučiny se tedy vrátila pouze dcera majitelů s manželem Janem Kyznarem. V té době bylo všechno německé obyvatelstvo vystěhováno, ale Pešlova chata nebyla schopna okamžitého provozu, proto si nynější provozovatelé vzali do národní správy Fastnerův hotel a připravovali se na otevření tohoto objektu.

Když v zemi převzali vládu komunisté, soukromé podnikání již nebylo možné. Chatu získala do pronájmu pošta Karlovy Vary, která sem posílala své zaměstnance v létě na rekreaci, v zimních měsících zde trávili studenti středních škol lyžařské výcviky. Z jednoho turnusu odešli studenti do Bavorska.

Později obsadila Pešlovu chatu pohraniční stráž a po kratší dobu i rušička zahraničního vysílání Svobodné Evropy, byla nakonec ponechána svému osudu. Po převratu z ní zbyla ruina a na jejím místě nechal JUDr. František Talián zřídit hotel Alpská vyhlídka ve stejném stylu, jako byla původní chata.

Vávrová (2005:122) ve své knize podotkla, že tuto chatu, ze které odešli poslední hosté v roce 1948, jako zázrakem zachránilo ustanovení zákona o ochraně hranic z roku 1951. Zakázané pásmo u hranic bylo původně široké několik set metrů a platil zde zakázaný vstup pro všechny, kdo v těchto místech neměl nahlášené trvalé bydliště. Tajná směrnice z 16. srpna 1952 stanovila, že do konce roku 1953 budou zbořeny všechny budovy v zakázaném pásmu s výjimkou těch, které hodlá pro své potřeby využít pohraniční stráž. Spisovatelka následně zmiňuje také výnos ministerstva místního hospodářství ze dne 30. 11. 1956 o demolicích v hraničním pásmu. V tomto roce byla kaplička a torza domů totálně srovnány se zemí a tento výnos znamenal konec obce Bučina, Knížecí Pláně a dalších.

Jak vypadala Pešlova chata na samém začátku a jak na konci, po zásahu dějin, dostatečně znázorňují následující obrázky.

Obr. 3: Pešlova chata r. 1938 (Reichardtovi, J. a B., 2005-2011) a obr. 4: Pešlova chata z roku 1991 (Bučina-Buchwald, 2015)

4.2.3 Turismus po roce 1989

Rok 1989 nevykazoval ve svém průběhu některak zvláštní události v obci (Sláma a Beran, 1995:78). Turismus probíhal zejména hlavně v letních měsících se stejnými problémy, jako již v minulosti, konkrétně problémy se zásobováním a organizací. Pokračovaly také kritiky a snahy některých občanů v tom, aby se obec více angažovala v cestovním ruchu. Hlavně ve využití kapacit rekreačních chat, které vlastnili převážně podniky a jejich odborové organizace (Sláma a Beran, 1995:78).

5 Shrnutí výsledků

Kvilda si prošla obrovským a unikátním vývojem, který nejvýznamněji ovlivnilo politické dění v českých zemích. Mezníky, které významně ovlivnily její vývoj byly například: osidlování Šumavy, drsné nehostinné podmínky, nedostupnost oblasti jak z české, tak z německé strany, vznik řemesel, zemědělství, vznik obchodování se solí a následném úpadku obchodu se solí, vznik nových řemesel, I. světová válka, úbytek obyvatel, rozvoj turistiky a lyžování, II. světová válka a následný odsun Němců, Železná opona, vznik Šumavského národního parku a mnoho další.

I přes to všechno si obec zachovala alespoň částečně svůj původní ráz typické šumavské obce, která se poměrně úspěšně vyvíjela. Oproti jiným okolním obcím, které jsou spíše stagnují (např. Nová Pec). Důvodem vývoje a stálé konsolidace obce mohou být různé výchozí podmínky obcí, kvalita a šikovnost vedení obcí, kteří spíše redukuje rozvoj i výstavbu obce například v podobě drahých okolních pozemků. Do rozvoje obce také přispělo aktivní zapojení místních obyvatel.

Šumavský národní park je velkým turistickým lákadlem obce, který ji ale zároveň omezuje v obecním rozvoji. Příkladem určování, kolik % katastrálního území bude patřit do bezzásahové oblasti, zda o svém vývoji bude moci rozhodovat obec sama a zda se bude moct v obci něco nového postavit.

Problémem Šumavy a obcí, které jsou její součástí je špatná dopravní dostupnost a nezaměstnanost, kdy objektům, které poskytují ubytování, stravování a jiné služby zásadně chybí personál.

6 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo na základě analýzy primárních a sekundárních dat popsat rozvoj cestovního ruchu v obci Kvilda a jejím okolí z dostupných zdrojů od jeho počátků do roku 1989.

Zpracovávání potřebných informací bylo občas obtížné v důsledku vydání minimálního počtu publikací o Kvildě, které by se věnovaly přímo vývoji turismu v obci. Do autorčiných rukou se dostaly publikace týkající se turismu pouze v podobě průvodců nebo publikace zaměřené na historický vývoj obce, kde byl turismus převážně krátce a obecně zmíněn. To způsobilo, že autorka část práce věnovala také turistice a lyžování na Šumavě, které je obec součástí. Zároveň nebylo možné stavět pozorování na základě statistických údajů ohledně návštěvnosti, protože jsou autoři známy pouze aktuální statistiky, ale ne ty minulé, zaznamenávající konkrétní počáteční čísla turistiky a jejich vývoj nebo úbytek.

Celkově by mohla být práce přínosem ke zpracování další a podrobnější studie nebo úžeji zaměřené průzkumy. Také je možno práci využít jako výchozí bod, ke zpracování podobných témat, jako je například potenciálu cestovního ruchu na Kvildě, nebo porovnáním vývoje turismu na české a německé straně Šumavy.

7 Seznam obrázků

Obr. 1: Životní cyklus destinace	15
Obr. 2: Chata u Pramenů Vltavy, rok 1935	42
Obr. 3: Pešlova chata r. 1938	44
Obr. 4: Pešlova chata r. 1991	44

8 Seznam použité literatury

Odborné publikace:

- [1] BAŠTA, Antonín. *Průvodce Šumavou*. Praha: Městská knihovna, 1908. 401 s.
- [2] BAŠTA, Antonín. *Průvodce Šumavou 1884-1922*, Praha: Československý kompas, 1923. 304 s.
- [3] BOROVSÝ, František Adolf. *Řivnáčův průvodce po Šumavě 1883*. Praha: Baset, 2002. 173 s. ISBN 80-86223-33-7.
- [4] ČERVENKOVÁ, Petra a Jonáš JANDA. *O lyžování na Smrčině=Schifahren am Hochficht*. Nadace Smrčina, 1998. 82 s.
- [5] DOHNAL, Václav. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1965. 104 s.
- [6] DOSTÁL, Jaroslav. *Šumava turistům a lyžařům*. Praha: Zemský cizinecký svaz, 1947. 83 s.
- [7] FASTNER, Herbert. *Erinnerungen an Buchwald: Ein Heimatbuch der höchstgelegenen Böhmerwaldgemeinde*. Morsak-Verlag, 1985. 444 s. ISBN 387553252X.
- [8] FORET, Miroslav a Věra FORETOVÁ. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. Praha: Grada Publishing, 2001. 180 s. ISBN 80-247-0207-X.
- [9] GALVASOVÁ, Iva et al. *Průmysl cestovního ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008. 264 s. ISBN 978-80-87147-06-1.
- [10] HOLEČEK, Milan, Peter MARIOT a Miroslav STŘÍDA. *Zeměpis cestovního ruchu*. Praha: Česká geografická společnost, 1999. 102 s. ISBN 80-86034-39-9.

- [11] HROCH, Miroslav. *Úvod do studia dějepisu*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1985, 304 s. ISBN 14-383-85.
- [12] INDROVÁ, Jarmila et al., *Cestovní ruch (základy)*. Praha: Oeconomica, 2009. 122 s. ISBN 978-80-245-1569-4.
- [13] JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. *Marketing v cestovním ruchu*, Praha: Grada Publishing, a.s., 2009. 288 s. ISBN 978-80-247-3247-3.
- [14] KIRALOVÁ, Andrea. *Marketing destinace cestovního ruchu*. Praha: Ekopress, 2003. 173 s. ISBN 80-86119-56-4.
- [15] KOLEKTIV. *Šumava příroda – historie – život*. nakl. Praha: Baset, 2003. 800 s. ISBN: 80-7340-021-9.
- [16] LACINA, Stanislav. *Krásy Šumavy: turisticko-propagační přednáška se světelnými obrazy*. Volyně: městské muzeum, Prácheňské o.s., 2011. 141 s. ISBN: 978-80-254-9635-0.
- [17] MARTAN, Miloslav a Karel RAU. *Šumava Bavorský les: průvodce, historické pohlednice*. Plzeň: Kletř, 1991. 207 s. ISBN 80-900319-3-5.
- [18] MÁŠA, Rudolf. *Jižní Čechy, průvodce po ČSR. Svazek I. Jižní Pošumaví a Šumava*. Praha: Nakladatelství Práce, 1948. 330 s.
- [19] NAVRÁTIL, Josef. *Šetrný cestovní ruch ve velkoplošně chráněných územích přírody: Jižní Čechy a Šumava*. České Budějovice: Jih, 2014. 142 s. ISBN 978-80-86266-81-7.
- [20] NĚMČANSKÝ, Milan. *Odvětví cestovního ruchu: vybrané kapitoly. I. díl*. Karviná: Slezská univerzita, 1999. 274 s. ISBN 80-7248-034-0.

- [21] *Od Stožecké skály k pramenům Vltavy: (Boubín, Lenora, Strážný, Kvilda) = Vom Tusset-Felsen zu den Moldauquellen: (Boubin, Eleonorenhain, Kuswarda, Aussergefild)*. České Budějovice: Olympus, 1991. 48 s. ISBN 80-900361-3-9.
- [22] ORIEŠKA, Ján. *Služby v cestovnom ruchu*. 1. časť. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta, 2011. 138 s. ISBN 978-80-89090-93-8.
- [23] PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: Turismus České republiky*. Praha: Grada, 2014. 264 s. ISBN 978-80-247-3643-3.
- [24] PALATKOVÁ, Monika. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu*. Praha: Grada Publishing, 2006. 341 s. ISBN 80-247-1014-5.
- [25] PÁSKOVÁ, Martina. *Udržitelnost cestovního ruchu*. 3. vyd., přeprac. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. 335 s. ISBN 978-80-7435-329-1.
- [26] PEŠTA, Jan. *Encyklopedie českých vesnic: díl II. Jižní Čechy*. Praha: nakladatelství Libri, 2004. 591 s. ISBN 80-7277-149-3.
- [27] PRAXL, Paul. *Der Goldene Steig: Ein Heimatbüchlein*. Waldkirchen, 1959. 34 s.
- [28] REICHARDOVI, Honza a Blanka. *Stará Šumava: Pláně a Povydrří*. Česko, 2004. 314 s.
- [29] RUX, Jaromír. *Dějiny turismu: vysokoškolská skripta*. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava, 2014. 75 s. ISBN 978-80-87035-92-4.
- [30] RUX, Jaromír. *Metodika průvodcovské činnosti*. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava, 2007. 42 s.

[31] RYGLOVÁ, Kateřina. *Cestovní ruch*. Ostrava: KEY Management, 2009. 187 s. ISBN 978-80-7418-028-6.

[32] SCHUSTER, Karl. *Dějiny obce Kvildy*. České Budějovice: Krajská správa ČSÚ v Českých Budějovicích, 1990. 58 s.

[33] STARÝ, Václav et al. *Vlastivědný sborník Muzea Šumavy V.: historie-místopis-literatura*. Sušice: Muzeum Šumavy, 2001. 189 s.

[34] ŠVEJCAR, Ladislav. *Průvodce Šumavou a Pošumavím*. České Budějovice: K. Ausobský, 1923. 224 s.

[35] ŠPALKOVÁ, Gabriela. *Bílé Stopy na českém západě: Historie lyžování na Šumavě, Plzeňsku a Domažlicku*. Plzeň: Starý most, 2007. 123 s. ISBN 978-80-254-1548-1.

[36] TĚŠITEL, Jan, Josef ZELENKA a kol. *Udržitelný cestovní ruch: management cestovního ruchu v chráněných územích*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013. Recenzované monografie. 327 s. ISBN 978-80-7435-244-7.

[37] VÁVROVÁ, Jaroslava. *Kapitoly z minulosti Kvildy*. Kvilda, 2005. 141 s. ISBN 80-239-5105-X.

[38] VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER, *Základy cestovního ruchu*. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2006. 170 s. ISBN 80-210-4205-2.

[39] ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Linde, 2012. 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2.

Ostatní tištěné zdroje:

[40] KYZNAROVÁ, Bohumila. *Několik slov o vzniku a zániku Pešlovy chaty*. Muzeum Kvildy, 2015.

[41] STARÝ, Václav. *Z archivu historika*. Listy Prachaticka, č. 45. 1997.

Internetové zdroje:

[42] Aktuálně.cz. *Národní park Šumava* [online] 2011. [cit. 2016-09-18].

Dostupné na WWW: <https://www.aktualne.cz/wiki/domaci/sumava-narodni-park/r~i:wiki:1075/?redirected=1478885322>.

[43] Bučina-Buchwald. *Facebook.com*. [online] 2015. [cit. 2016-04-15]. Dostupné na WWW:

https://www.facebook.com/pages/Bu%C4%8DinaBuchwald/303139946394671?sk=photos_stream.

[44] Digilib. phil.muni.cz: *Metody historického výzkumu*. [online] 2015. [cit. 2016-04-02]. Dostupné na WWW:

https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/131202/Books_2010_2019_066-2014-1_5.pdf?sequence=1a.

[45] KCT.cz: *Historie Klubu českých turistů*. [online] 2016. [cit. 2016-04-02].

Dostupné na WWW: <http://kct.cz/cms/historie-kct>.

[46] NEDVĚD, Pavel: *Z historie Kvildy*. [online] 2014. [cit. 2016-03-20]. Dostupné na WWW:

<http://www.horskakvilda.eu/informa%C4%8Dn%C3%AD-st%C5%99edisko/historie/historie-kvildy.aspx>.

[47] NPSUMAVA.CZ: *Ochrana území*. [online] 2008. [cit. 2016-09-18]. Dostupné na WWW:

<http://www.npsumava.cz/cz/1016/sekce/ochrana-uzemi/>.

[48] REICHARDOVI, Honza a Blanka: *Šumava na starých pohlednicích-Kvildsko*.

[online] 2005–2011. [cit. 2016-03-29]. Dostupné na WWW: <http://www.stara-sumava.cz/kvildsko/kvildskohl.htm>.

- [49] SKI-MOTOR.CZ: *Historie oddílu*. [online] 2015. [cit. 2016-04-03]. Dostupné na WWW: <http://www.ski-motor.cz/>.
- [50] SLÁMA, Emmanuel a Ladislav BERAN: *Kvilda. Pamětní kniha Místního národního výboru Kvilda (1945-1989)*. [online] 1995. [cit. 2016-03-18]. Dostupné na WWW: <https://digi.ceskearchivy.cz/DA?lang=cs&menu=0&doctree=1kioky>.
- [51] SOSNA, Radek: *Ski Strakonice historie*. [online] 2014. [cit. 2016-03-15]. Dostupné na WWW: <http://ski-strakonice-historie.webnode.cz/historie-lyzovani/>.
- [52] ŠTUMBAUER, Jan: *Encyklopedie Českých Budějovic*. [online] 2016. [cit. 2016-04-02]. Dostupné na WWW: <http://encyklopedie.c-budejovice.cz/clanek/turistika>.
- [53] ŠTEMBERK, Jan. *Cestovní ruch a česká společnost na přelomu 19. a 20. století*. Historická sociologie, [online]. 2013. [cit. 2017-04-19]. s 75-88. Dostupné na: <http://www.ssoar.info/ssoar/handle/document/41496>.

9 Přílohy

- 1) Oskenované zadání práce

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Akademický rok: 2015/2016

Studijní program: Ekonomika a management
Forma: Prezenční
Obor/komb.: Management cestovního ruchu - německý jazyk
(mcr-p-n)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
Lencová Dana	Sídliště 396, Vlachovo Březí	I1301538

TÉMA ČESKY:

Historie turismu Kvildy

TÉMA ANGLICKY:

History of tourism of Kvilda

VEDOUcí PRÁCE:

Mgr. Pavlína Chaloupská, Ph.D. - KRRCR

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Cíl: Zpracování počátků turismu v destinaci

Osnova:

- 1) Úvod
- 2) Metodika práce
- 3) Charakteristika turismu
- 4) Obecná historie Kvildy/Šumavy
- 5) Počátky turismu do II. světové války
- 6) Turismus po II. světové válce
- 7) Turismus do roku 1989
- 8) Novodobá historie turismu
- 9) Závěr

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

viz sylaby předmětů: MET, GCR, TCR

Jaroslava Vávrová - Kapitoly z minulosti Kvildy, IS Kvilda, 2001
Vondruška Vlastimil Život staré Šumavy, Západočeské nakladatelství, 1989
Janák Antonín - Dějiny Sušicka. Sborník Sušicka, Sušice 1938
Holý Vladimír Dějiny Sušicka, Strojopis, archiv Muzea Šumavy Sušice
Šimák J. V. Středověká kolonizace v zemích českých, Praha
Hříděl K., Lášek R. - Opevnění z let 1936 1938 na Šumavě, Edice PEVNOSTI 1997
Andreska J, 1994, Šumavské solné stezky
Emil Kintzl - Zmizelý kousek Šumavy aneb Komu za to dík?

Podpis studenta:

Dana Lencová

Datum:

15.10.2015

Podpis vedoucího práce:

Pavlína Chaloupská

Datum:

15.10.2015

